

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FLACĂRA

Biblioteca Centrală
Regională
Hunedoara-Deva

27

A FUMA SAU A NU FUMA?

Pe marginea Dunării

Jamaica, insula contrastelor

Anul XIII nr. 27 (475) — 4 Iulie 1964

6040 SL

ZIUA ÎNVĂȚĂTORULUI

de Aurel BARANGA

În anul 1931 o delegație de învățători famelici cu salariile neplătite de luni de zile se prezenta într-o legitimă audiență la primul ministru al acelor vremi, el însuși cărturar. Răspunsul primit a fost: „Cine n-are ce mânca să se arunce în mare”. De la această incredibilă sentință și aceste incredibile timpuri, pînă la situația de astăzi a învățătorimii noastre, distanța, incalculabilă în unități clasice, e dată de însăși revoluția socială și culturală petrecută în țara noastră în ultimele două decenii. Am avut prilejul să mă întâlnesc cu învățătorul zilelor noastre, de nenumărate ori, cu prilejul drumurilor făcute prin țară, prin sate, prezența lui activă acolo, desfășurată pe planuri multiple, impunându-l ca pe un factor de o deosebită însemnătate nu numai în cadrul intelectualității sătești, dar în viața generală, cloticitoare din jurul lui. Satul socialist în permanență dezvoltare economică și culturală, univers trepidant, ridicînd în fiecare zi probleme noi ce cer soluții inedite, era firesc să-l solicite și dincolo de perimetrul școlii, al unei școli care nu se mai mulțumește să predea socotitul și citirea, ci a devenit un focar de cultură socialistă pentru elevi ca și pentru părinții lor. Celor care n-au trecut pe acolo poate că termenul li se va părea îndrăzneț sau exagerat, dar școala satului s-a transformat într-un soi de universitate locală complexă, în cadrul căreia învățătorul deține catedre multiple de o covârșitoare însemnătate și răspundere.

M-am nimerit în cursul drumurilor mele uneori ziua la orele de clasă și m-a uimit depărtarea ce desparte predarea „azbuchei” de odinioară de lecțiile predate acum. Lecțiile ajung la înțelegerea copiilor pe calea unei experiențe pedagogice științifice, legată de predarea materiei nu de exercițiul unei încorporări papagalicești bazată pe folosirea mecanică a memoriei, ci pe o referire permanentă la concret și la viață, astfel, ca elevul să priceapă și nu să țină pur și simplu minte. Astfel înțelege activitatea învățătorului, dascălul de altădată a devenit un învățător nobil în adevăratul sens al cuvîntului, intelectual luminat de o filozofie care îl înarmează și-l ține la curent cu cele mai noi cuceriri ale științei. Iar elevii și părinții beneficiază în egală măsură de acest imens reflector, mereu incandescent, care e școala de astăzi. Legătura dintre învățător și viața economică a satului e dintre cele mai strînse, fiindcă activitatea în permanentă desfășurare a gospodăriei colective pune la ordinea de zi chestiuni la care știința învățătorului și experiența lui constituie, de multe ori, ajutoare de neprețuit. Nu m-am mirat cînd l-am găsit în tovărășia socolitorilor sau a agronomilor, în discuții aprinse pornite de la întrebări imediate. Și m-am obișnuit cu gîndul că, poposit seara, îl voi găsi la cămin, acolo unde începe, cu aceeași abnegație, activitatea culturală la care participă. Aici l-am descoperit pe cele mai diverse posturi: de conferențiar, de conducător de cor, de regizor al echipei teatrale, de animator entuziast al formației de dans, l-am văzut jucînd el însuși teatru sau comentînd public filmul de curînd proiectat, cu pricepere și pregătire de critic avizat. Am purtat ore întregi discuții cu acest învățător al zilelor noastre, tînar crescut în ochii noștri, și m-a uimit întotdeauna universul preocupărilor sale, sfera vastă a problemelor pe care le cuprinde: știință, filozofie, literatură, muzică, sport. Ultima dată am stat de vorbă cu un învățător cu prilejul vizionării echipei sale de teatru, ajunsă ulterior la încununarea finală în cadrul unei întreceri republicane. Am discutat o noapte, interlocutorul meu trecînd cu o uimitoare informație de la roman la medicină, de la ultimele cercetări în domeniul fizicii nucleare la curiozitatea lui de a afla ce se mai petrece în teatrul mondial. M-a surprins și nu mi-am putut cenzura întrebarea mea sinceră: „De unde știi dumneata atîtea și de ce?” Mi-a răspuns descumpănindu-mă prin simplitate: „Trebuie să știi. Mă întreabă oamenii”. Și am înțeles că acest „mă întreabă oamenii” e și el un semn al civilizației socialiste. Învățătorul de astăzi e o coloană de marmură al acestui măreț edificiu. Iar ziua lui, ca pe vremuri la anticii greci, un prilej de sărbătoare pentru cetatea întreagă, fiindcă e „ziua înțelepciunii”.

**COPERTA
NOASTRĂ**

În laboratorul Fabricii de medicamente București.

Fotografie de Hedy LÖFFLER

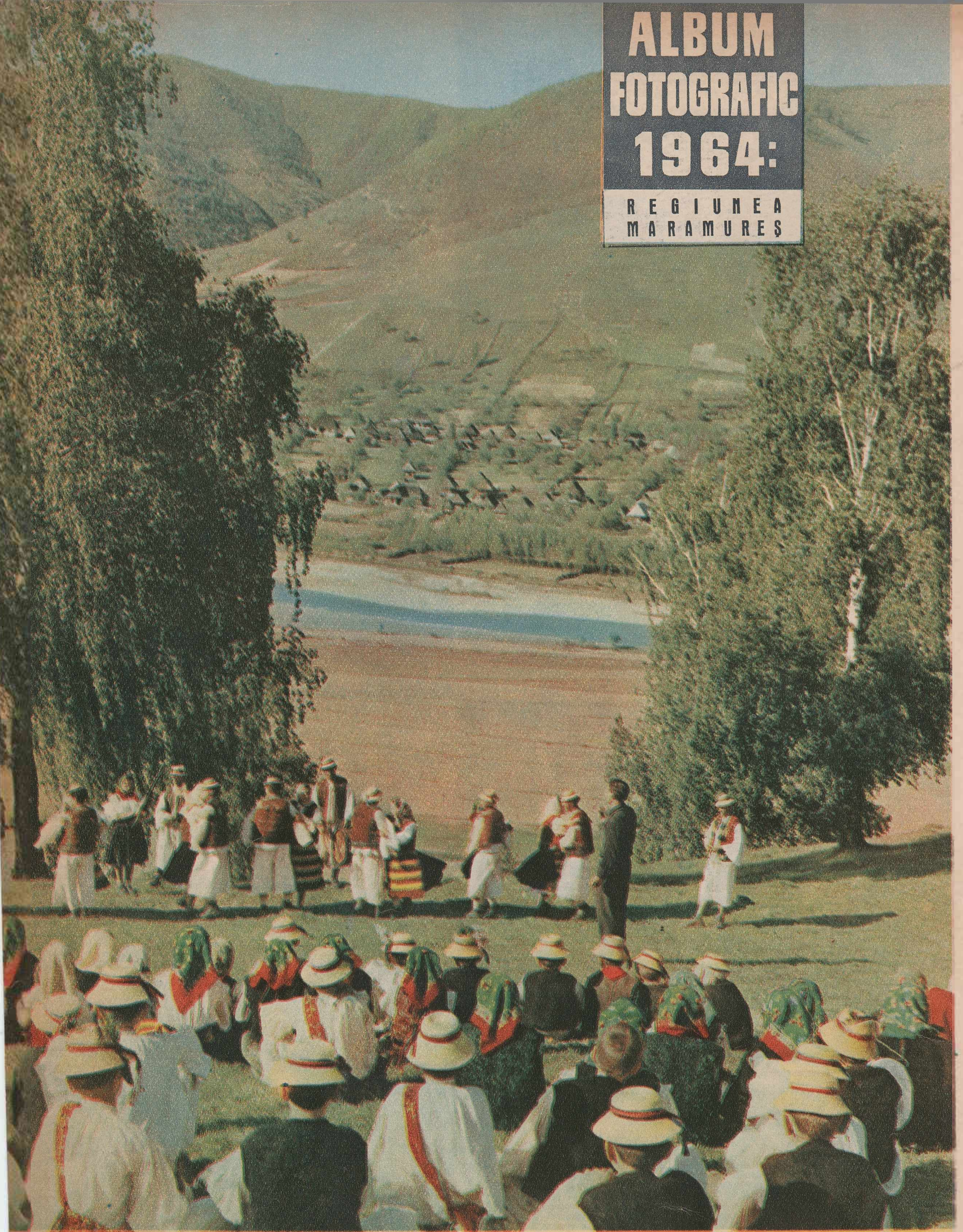
Răspunsul celor ce muncesc

Uzinele „1 Mai” Ploiești. Angajamentele colectivului de muncitori, ingineri și tehnicieni, luate în cinstea celei de-a XX-a aniversări a Eliberării, prind viață în ritmul viu al întrecerii care a cuprins toate secțiile. La turnătorii de oțel, de exemplu, obiectivul principal — calitatea — este urmărit cu cea mai mare atenție. Încă din primele luni ale acestui an, procentul de rebut al pieselor turnate a fost redus la 2,98% (limita minimă specificată de normele tehnice fiind de 3%). Stimulați de recenta Hotărîre a C.C. al P.M.R. și a Consiliului de Miniștri, privitoare la mărirea salariilor, la reducerea unor cote ale impozitului pe salarii și la creșterea plafoanelor de salarii în funcție de care se acordă alocația de stat pentru copii, muncitorii, inginerii și tehnicienii din întreaga uzină, analizează cu minuțiozitate căile și metodele reducerii la maximum a prețului de cost al producției. La secția saps de foraj, colectivul se preocupă în mod deosebit de prelungirea duratei de funcționare a reporelor ce se execută aici. Iată-l în fotografie pe sudorul Constantin Barbu care lucrează la încălzirea cu oțel extradur a sapselor de foraj.

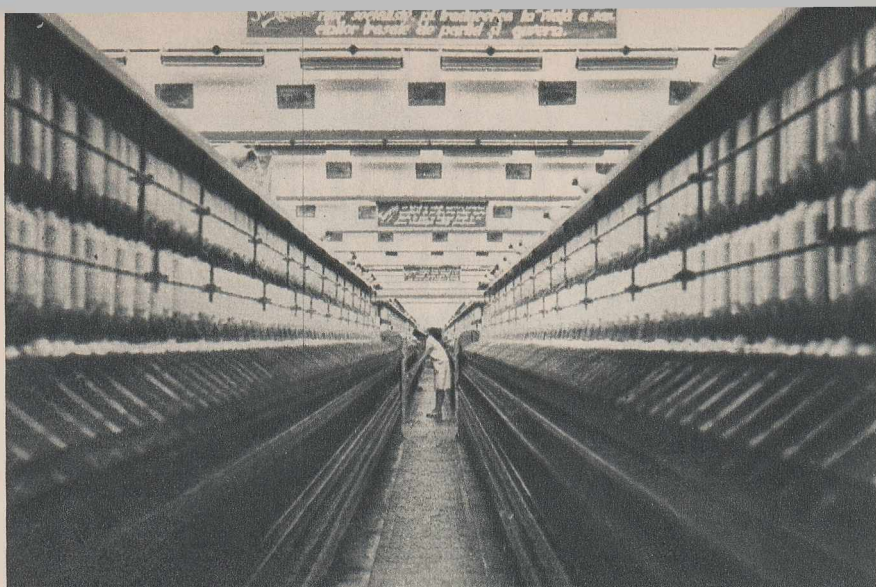
**ALBUM
FOTOGRAFIC
1964:**

**REGIUNEA
MARAMURES**

Pe plaiuri maramureșene.

Fotografie de S. MENDREA

În modernă filatură din Tâlmăciu, pitorească așezare de pe râul Sadu, recenta Hotărâre a C.C. al P.M.R. și a Consiliului de Miniștri cu privire la majorarea salariilor a fost salutăată cu o deosebită satisfacție. Primind vestea că textilistii vor beneficia printră primă de prevederile Hotărârii, colectivul acestei întreprinderi și-a încordat forțele și, luni 29 iunie, la terminarea primului schimb, a avut satisfacția să ia cunoștință de faptul că planul producției globale pe primul semestru a fost îndeplinit.

Filatura și fabrica de ață „Furul roșu” din Tâlmăciu s-a angajat inițial să depășească planul producției globale pe acest an cu 600.000 lei. Un nou angajament a majorat această cifră la 900.000 lei, dintre care 700.000 pînă la 23 August, în cinstea mării sărbători a celei de-a XX-a aniversări a Eliberării. Răspunzînd grijii arătate de partid și guvern, textilistii din Tâlmăciu și-au depășit și acest angajament sporit: pînă la finele lunii iunie ei au dat peste plan produse în valoare de circa 720.000 lei, atîngînd și depășînd în acest fel angajamentul prevăzută pentru data de 23 August. Succese asemănătoare s-au obținut și în ce privește realizarea de economii, beneficii peste plan, îmbunătățirea calității aței și firelor produse, sporirea productivității muncii.

În fotografie: una din modernele hale ale fabricii din Tâlmăciu.

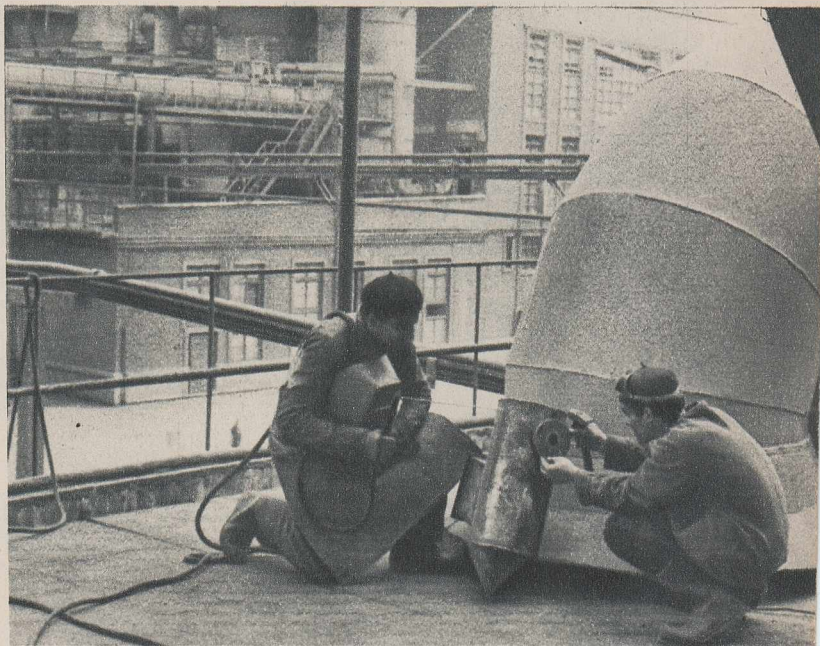

Remarcabile succese în întrecerea socialistă au obținut, în primul semestru al anului, inginerii, tehnicienii, operatorii chimiști ai sectorului 101 — una din liniile de fabricație a acidului sulfuric — de la Uzina de superfosfați și acid sulfuric Năvodari. În primele cinci luni ale anului, planul de producție-marfă al sectorului a fost depășit cu 2.700 tone acid sulfuric monohidrat din care se produc peste 1.300 tone îngrășăminte chimice fosfatice; depășirile de plan ale sectorului au atras implicit importante economii la consumul de energie electrică produsă de turbogeneratorul propriu. În general la economiile realizate pe întreaga uzină și care se ridică pe primele cinci luni ale anului la suma de 889.000 lei (angajamentul colectivului a fost de 300.000 lei) sectorul 101 a contribuit cu aproape 50%. În același interval, productivitatea muncii a crescut cu 3,15%.

Realizările sectorului au fost puternic susținute de colectivul de întreținere și revizii în care se găsesc oameni de nădejde — ca maestrul Leonida Crișănuț, lăcătușii Ion Rusu și Traian Nisipeanu, sudorii Iohan Nicolae, Pavel Petre ș.a.

Recenta Hotărâre a C.C. al P.M.R. și a Consiliului de Miniștri cu privire la majorarea salariilor constituie pentru acest harnic colectiv un nou și puternic îndemn în continuarea eforturilor pentru realizarea de noi economii, îmbunătățirea calității produselor și creșterea productivității muncii.

În fotografie: operație de sudură la o oală pentru luat probe.

Întreprinderea pentru colectarea și industrializarea laptelui „Sibiana” din Sibiu este o fabrică cu veche tradiție, cunoscută în întreaga țară prin calitatea superioară a produselor pe care le livrează. Respectînd aceste tradiții muncitorii tehnicienii și inginerii acestei întreprinderi au dat urmare chemării partidului de a cinsti prin noi succese cea de-a XX-a aniversare a Eliberării.

Colectivul fabricii sibiene s-a angajat inițial ca în acest an să realizeze peste plan produse în valoare de 500.000 lei. Ulterior acest angajament a fost majorat la 3.000.000 lei. Și această cifră a fost mult depășită: în primul semestru la „Sibiana” planul producției globale a fost depășit cu 2.500.000 lei. Numai de la 1 ianuarie pînă la 27 iunie întreprinderea a livrat peste plan 500.000 litri lapte, 50.800 kg unt ș.a. Planul producției globale pe primul semestru a fost îndeplinit la 27 iunie.

Angajamentul sporit, pe care colectivul fabricii și l-a luat ca răspuns la Hotărîrea C.C. al P.M.R. și a Consiliului de Miniștri cu privire la majorarea salariilor, prevede peste cifrele planificate: creșterea productivității muncii cu 3% (față de 0,5% angajament inițial); realizarea unor economii de 775.000 lei la prețul de cost (față de 190.000 lei angajament inițial) din care în semestrul I s-au realizat 575.000 lei; realizarea unor beneficii suplimentare de 240.000 lei (față de 190.000 lei angajament inițial) din care în primul semestru s-au realizat 190.000 lei etc.

În fotografie: câteva din produsele I.C.I.L. „Sibiana”.

Colectivul Combinatului pentru industrializarea lemnului din Râmnicu-Vlcea cîstește cea de-a XX-a aniversare a Eliberării patriei cu importante realizări în lupta pentru o valorificare superioară a masei lemnoase. Angajîndu-se ca în cursul acestui an să depășească planul producției globale cu 1.540.000 lei, acest colectiv a realizat în primul semestru o depășire de circa 840.000 lei la acest capitol și de 800.000 lei la capitolul beneficii peste plan (față de 600.000 lei ora angajamentul, recent majorat), economii la prețul de cost de peste 100.000 lei peste cifra planificată etc. Combinatul a produs și livrat peste plan, printre altele, peste 65.000 m³ p furnire estetice, produse de bună calitate, mult apreciate pe piața internă și externă, 23 metri cubi placaj, 1.078 m² p panel, 42 tone plăci aglomerate din lemn ș.a. În fotografie: în depozitul secției plăci aglomerate — ca și în celelalte secții — stivuirea se face cu mijloace mecanizate.

PE MARGINEA DUNĂRII

Ajungând un fel de simbol al agriculturii autohtone, Cîmpia Dunării părea să fie o regiune fatal exclusă de la ceea ce se numește dezvoltare economică multilaterală. O serie de mici orașele din această parte a țării, a căror existență se baza exclusiv pe meșteșuguri simple și comerț cu cereale, au lincezit în trecut decenii de-a rîndul în așteptarea unei prosperități mult visate, care întirzia să vină.

Călărăși, Oltenița, Turnu-Măgurele. Sînt denumiri pe care abia în ultimii ani ne-am obișnuit a le rosti alături de cuvîntul „industrie“. Antrenate în vasta operă a industrializării socialiste, aceste localități, ca multe altele de pe întinsul țării, înregistrează astăzi schimbări fundamentale. Ne propunem să ilustrăm în cele ce urmează cîteva aspecte ale acestui vast proces, invitîndu-vă să poșosiți, împreună cu noi, în două orașe de pe malul Dunării romînești: Oltenița și Turnu-Măgurele.

Oamenii șantierului:

Pentru Ion Berindei, faptul că Dunărea e o apă navigabilă a fost una din primele cunoștințe de geografie pe care le-a dobîndit. De cîte ori nu petrecuse cu privirea acele convoaie lungi de șlepuri ce alunecau alene pe apele fluviului, ca niște animale ciudate, ieșite din adîncuri, la soare. Dacă i s-ar fi spus, în copilărie, că într-o bună zi va începe să lucreze el însuși la construcția unor asemenea nave, ar fi clătinat din cap, neîncrîzător.

După cum singur afirmă, o atare perspectivă i s-a părut „de vis“ pînă cînd a împlinit vîrsta la care un băiat sărac trebuia să-și înceapă, într-un fel sau altul, drumul în viață. Drumul acesta era ușor de întrevăzut. La Oltenița, ca în toate localitățile din Bărăgan, meseria cea mai răspîndită era aceea de agricultor. Așa cum se practica atunci, ea nici măcar nu trebuia învățată în mod special. Normele ei, de altfel

foarte aproximative, ajungeau la cunoștința celor tineri printr-o ucenicie de scurtă durată, „acasă, la tata“.

Așadar, la vîrsta de 14-15 ani, Ion Berindei se pregătea să devină plugar și nici nu bănuia că, într-o bună zi, din mîinile lui și ale altor tineri din Oltenița, de-o vîrstă cu el, vor ieși remorchere și șlepuri ca cele pe care le văzuse adeseori alunecînd pe Dunăre.

Tocmai atunci s-a petrecut un eveniment ce avea să schimbe fundamental destinele acestor oameni. Micul atelier local de bărci pescărești — care îmbogățise ani de-a rîndul pe domnul Mateescu, proprietarul, și pe asociații săi întru afaceri — intrînd în patrimoniul întregului popor prin actul istoric al naționalizării, trecuse la producția unor ambarcațiuni cu motor și se făceau pregătiri temeinice în vederea transformării lui într-un important șantier naval.

Astăzi Ion Berindei își socotește vechimea în producție după vîrsta șantierului. La fel și Alexandru Codrea, prietenul său din copilărie, alături de care lucrează încă din 1948. La fel și alții. Și cu toate că fiecare s-a calificat, într-o meserie sau alta, frecven-

N. RĂDULESCU și I. MAIOR
(Continuare în pag. 6)

Imbinat prin sudură, plăcile de oțel întregesc treptat conturul navelor.

Unul din „veteranii” șantierului naval: dulgherul Ion Gadeau.

tind diverse școli de specialitate, ei sînt unanimi în a recunoaște că primii pași în arta de a construi nave i-au făcut sub îndrumarea celor trei muncitori mai vîrstnici ai șantierului: Ion Meșișu, Mihai Găină și Ion Gadeau. Aceștia au fost marangozi — adică constructori de bărci — după care, o dată cu crearea șantierului, au devenit profesorii multora din cei tineri.

★

Orașul — care trecea drept port fluvial, deși vasele ce acostau aci, în decurs de un an întreg, se puteau număra pe degete — agoniza într-o existență fără perspectivă. Dar a venit Eliberarea și lucrurile au început a se schimba și în viața acestei localități. Iar după naționalizare, la ora cînd sirena șantierului suna încetarea lucrului, strada se anima ca prin farmec de forfota zecilor de muncitori care veniseră la Oltenița nu numai de prin satele vecine ci și din locuri mai îndepărtate. Ziarele anunșeră că primele seinere construite pe șantier fuseseră lansate la apă, iar oamenii comentau cu aprindere acest eveniment, pomenind și de apropiata intrare în producție a unor nave complet metalice.

Încetul cu încetul, șantierul naval devine de nerecunoscut. Vechiul atelier de construcții — actuala hală de prelucrări mecanice — se reface în întregime; începe construcția noilor ateliere de forjă, turnătorie, electricitate, lăcătușerie; în atelierul de tâmplărie se montează mașini noi, care scot din uz rindeaua de mîină și fierăstrăul dulgheresc; se construiește noua sală modernă de trasaaj; se asfaltează căile de acces și se introduc instalații de apă curentă și canalizare.

Pe calele de montaj, vasele cu bordaj de lemn (încheiate pe coaste metalice) deveneau din ce în ce mai puține. În schimb apărușeră șlepurile de 1.000 de tone și vasele pescărești cu motor, în întregime metalice. Iar după numai cîțiva ani a intrat în producție de serie motonava de 2.000 de tone, destinată transportului de mărfuri.

Între timp în oraș se amenaja un stadion, se construiau blocuri

și se reparau vechi clădiri, se pavau străzi. Undeva, pe o planșetă de arhitect, prindeau contur planurile unei săli de spectacole cu cîteva sute de locuri. Era un început. Aveau să urmeze primele străzi formate în întregime din blocuri noi, moderne. Apoi altele.

★

Meseria de marangoz — constructor de bărci — s-a păstrat neschimbată sute de ani. În localitățile de pe malul Dunării, unde se practica pe scară largă, ea se transmitea, de la tată la fiu. Cîteva generații succesive de marangozi foloseau același fierăstrău și aceeași teslă, iar produsele ieșite din mîina bunicului se asemănau cu cele confecționate de nepot, ca două picături de apă.

Din cei nu mai mult de patruzeci de oameni care formau, la naționalizare, colectivul Șantierului naval din Oltenița, majoritatea erau marangozi și dul-

gherului a devenit nituitorul. Reprezentanții noii meserii s-au recrutat nu numai dintre vechii meseriași, ci și dintre oamenii veniți aici ulterior din Oltenița și împrejurimi, precum și din diferite locuri ale țării.

A urmat, după cîțiva ani, o a doua recalificare. De astă dată, la cursurile predate de ingineri cu o temeinică pregătire de specialitate, s-au întilnit reprezentanții mai multor meserii. Predominau nituitorii, care trebuiau acum să deprindă o nouă specialitate: să-și însușească tehnica sudurii electrice impusă de modernizarea procesului de fabricare a navelor. Dar alături de ei puteau fi întilniți montori, macaragii, ștemuitori și chiar dulgheri.

— Am rămas credincios vechii mele îndeletniciri — spune Ion Gadeau, vechi marangoz — dar între timp, în meseria mea s-au petrecut schimbări importante. Cîndva lucram dușumelele bărcilor; acum fac mobilier pen-

din ce în ce mai mare pe șantier.

Modernizarea procesului tehnologic, cu consecința sa directă — creșterea gradului de specializare a majorității muncitorilor — s-a înlăptuit în paralel cu extinderea și modernizarea șantierului. Caracterizări făcute de diferiți specialiști care au vizitat uzina de nave de la Oltenița confirmă în unanimitate afirmația de mai sus. Vom cita numai una din aceste aprecieri, cea făcută de o delegație de ingineri

Puternicele macarale, a căror siluetă de filigran metalic contrastează izbitor cu masivitatea navelor de pe calea de montaj, sînt și ele opera constructorilor de nave din Oltenița.

gheri. Știau să decupeze din lemn profiluri de bărci, să le încheie și să le călăfătuiască. Dar pentru construcția unor nave de mare tonaj, ei nu aveau nici un fel de pregătire. Se înțelege deci că, în aceste condiții, recalificarea se impunea de urgență.

Așa se face că, începînd din 1950, figura predominantă a șan-

tru cabinele navelor. Sînt, cum s-ar zice, tâmplar de lux.

În ceea ce-i privește pe sudori, al căror număr a crescut an de an, aceștia s-au familiarizat nu numai cu electrozii de diverse tipuri și cu funcționarea transformatoarelor electrice, ci și cu aparatele de sudură automată și semiautomată utilizate pe o scară

din Republica Arabă Unită: „A fost o bună ocazie pentru noi, delegația Canalului Suez, să vedem industria romînă, care e foarte frumos reprezentată în această uzină. Am fost impresionați de felul cum se prezintă Șantierul naval din Oltenița”. Semnează ing. Iusef Mohamed, ing. Soad Zaghloul și ing. Abdel Azis Desauyl.

★

Oltenița, oraș industrial. E o realitate concretă, pe care cu greu am fi putut-o întrevădea cu două-trei decenii în urmă. Zeci de nave de diferite tipuri, produse în acest oraș, au fost lansate la apă în mai puțin de două decenii de existență a șantierului. Multe se află încă în lucru, așteptînd momentul plecării. În locul pe care ele îl vor lăsa liber, pe calele de montaj, se vor ridica altele și altele, și acestea, o dată pornite la drum pe apele fluviului, vor duce în depărtări mesajul celor ce le-au construit — oamenii de azi ai Olteniței.

Viitorii cetățeni ai orașului

Teleorman, deoarece în realitate Turnu-Măgurele n-a reprezentat nici chiar la începutul secolului nostru decât o simplă comună cu câteva mii de suflete, un fel de reședință de sezon a moșierilor, arendașilor, negustorilor de cereale și proprietarilor de ambarcațiuni fluviale din partea locului.

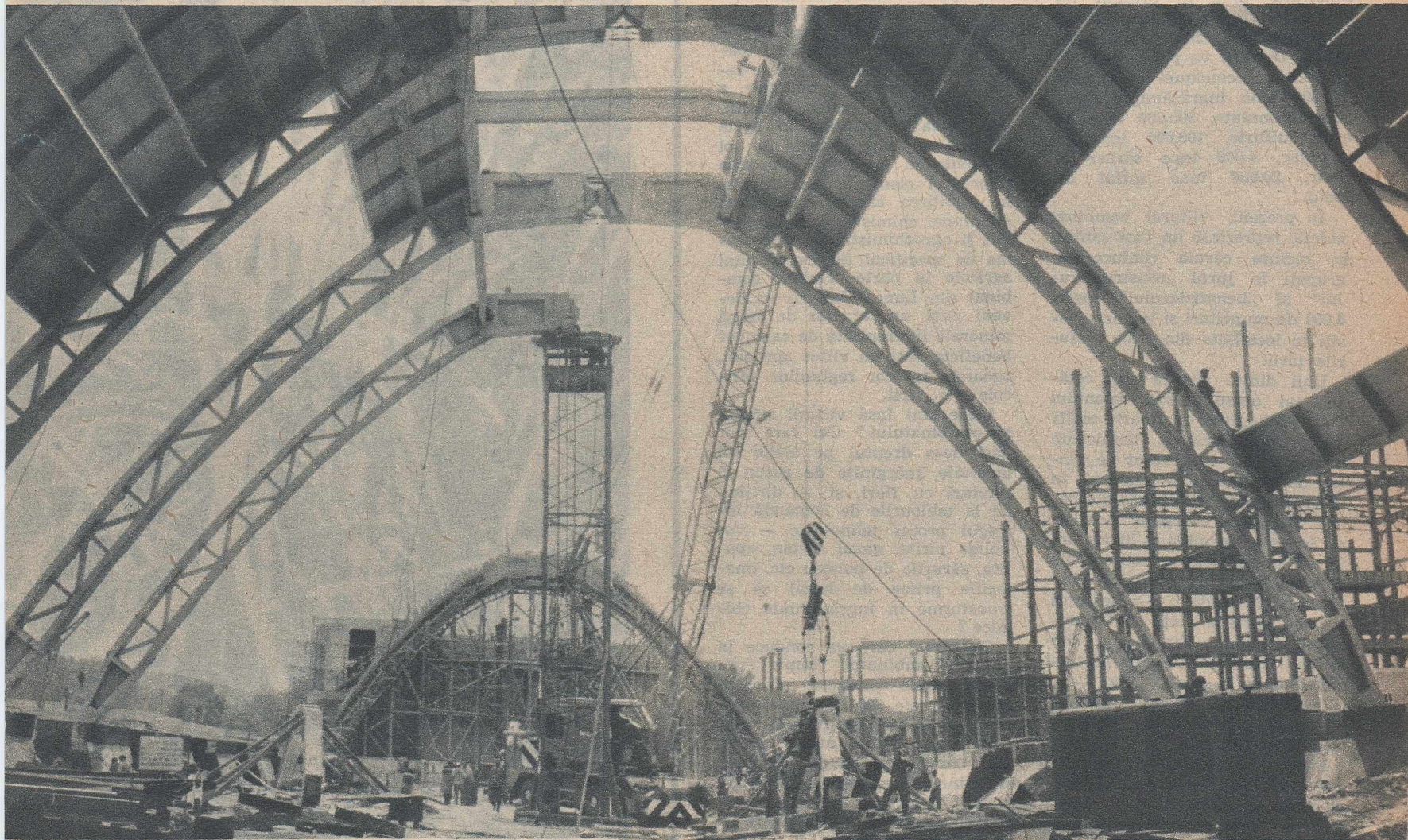
Orașul s-a dezvoltat abia în ultimele două decenii. În anul 1962 el a ajuns să aibă o populație de

aproape 20.000 de locuitori și tot pînă la acea dată s-au înființat în localitate și primele unități industriale (o fabrică de mobilă, o fabrică pentru prelucrarea mătăsii, o întreprindere de industrie locală cu mai multe secții etc.).

Toate acestea deci pînă în 1962. Aspectul de astăzi al orașului, schimbarea lui la față, petrecută, ca să zicem așa, de la o zi la alta, constituie o imagine izbitoare nu numai pentru lo-

calnicul get-beget, care vede localitatea după o absență de doi ani, ci chiar și pentru vizitatorul sosit întia oară pe aceste meleaguri.

Inchipuiți-vă un obișnuit târg provincial, inundat dintr-o dată de coloane întregi de autocamioane și turisme, aflate într-un du-te-vino continuu. Imaginați-vă aceleași străduțe modeste — asociate în mintea oricui cu liniștea vechilor târgușoare — astăzi

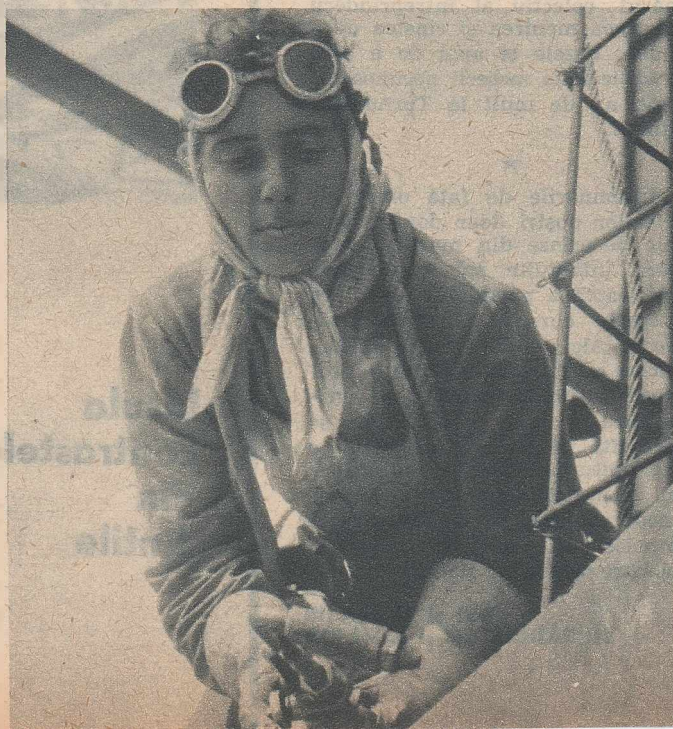

Se montează, din elemente prefabricate, depozitul de apatite, una din principalele construcții ale Combinatului chimic.

Din vremea ocupației romane, orașul Turnu-Măgurele păstrează, printre altele, vestigiile unei puternice cetăți de piatră, așezată la confluența Oltului cu Dunărea. Sub poala ei de piatră, pe întinsul câmpiei dunărene — avea să se nască peste secole Turnu-Măgurele.

De atunci și pînă în zilele noastre s-au scurs aproximativ douăzeci de veacuri. Mica așezare dunăreană a avut în acest răstimp o dezvoltare înceată și anevoioasă. Ea a ajuns să capete denumirea de oraș abia în secolul trecut. Dar chiar și la acea dată urbanizarea localității a constituit de fapt un act arbitrar, autenticat doar de scriptele fostului județ

Venind la Turnu-Măgurele tocmai din îndepărtata Suceavă, Domnica Costrăș și-a ales profesiunea de sudor. Iată-o pregătindu-și aparatul, înainte de intrarea în schimb.

supuse unei forfote permanente, cuprinse din zori și pînă în noaptea de valuri nesfârșite de trecători veseli și guralivi.

În incinta orașului au fost construite în ultima vreme zeci de blocuri noi, însumând nu mai puțin de 768 apartamente. Dar, deocamdată, sub aspect edificitar, Turnu-Măgurele se află în plină transformare. Configurația prezentă a orașului, metamorfoza lui multilaterală, amintesc fapte și întâmplări asemănătoare petrecute în nenumărate târguri scoase din anonimat prin industrializarea socialistă a țării. Și aci, la fel ca în atâtea alte locuri, orașul își va schimba treptat înfățișarea și, lepădându-și veșmintele demodate, va deveni o nouă localitate, un nou Turnu-Măgurele, despre care școlarii vor învăța pe scurt la ora de geografie că reprezintă: „un important centru industrial al

(Continuare în pag. 8)

patriei noastre, cu mii de muncitori, tehnicieni și ingineri specializați în diverse ramuri ale industriei chimice”.

Construcția Combinatului chimic Turnu-Măgurele face parte din vastul program inițiat de partid, conform căruia producția de îngrășăminte chimice va trebui să crească simțitor prin mărirea capacităților fabricilor existente precum și prin construirea unor noi fabrici și combinate. Alăturându-se celor construite până în prezent (la Năvodari, Făgăraș, Piatra Neamț) noua unitate industrială din Lunca Dunării va pune anual la dispoziția economiei naționale 400.000 tone îngrășăminte compuse granulate, 300.000 tone de acid sulfuric, 100.000 tone de amoniac, 4.000 tone săruri de fluor, 20.000 tone sulfat de sodiu.

În prezent, viitorul combinat chimic reprezintă un vast șantier în incinta căruia conlucrează, grupați în jurul „constructorului” și „beneficiarului”, peste 6.000 de muncitori și ingineri, sosiți în localitate din toate colțurile țării.

Unii dintre aceștia sînt cetățeni ai orașului sau raionului Turnu-Măgurele, dar foarte mulți dintre muncitorii și tehnicienii care muncesc în prezent pe șantier au lucrat, pînă mai ieri, în diferite centre industriale ale patriei. Inginerul energetician Marcu Ionescu, de pildă, a lucrat ani în șir în schelele petrolifere ale Piteștiului, iar maistrul Ion Cîrciumaru, la rîndu-i, și-a petrecut o bună parte a vieții la Combinatul siderurgic din Reșița. Ion Grigore a învățat meseria de termotehnician la Făgăraș, iar Costică Oprea a devenit maistru electrician calificîndu-se la „Electroputere”-Craiova.

Dar înaintea acestora, osatura vie a șantierului a fost fixată de către acei muncitori și maistri cu „tradiție”, adevărați veterani ai marilor construcții, în jurul cărora s-au grupat de îndată sute de alți muncitori. Așa de pildă, cei care s-au angajat la începutul lucrărilor au avut prilejul să-l cunoască pe maistrul mecanic Ștefan Ene și împreună cu acesta să pregătească locul viitorului șantier, să înfrîngă capriciile reliefului, tasînd pe suprafața lui nu mai puțin de 3 milioane metri cubi de nisip. Cei care au urmat acestora, au învățat multe lucruri din experiența practică și teoretică a tehnicianului Ion Grosaru, în prezent secretar al comitetului de partid, pe al cărui buletin de identitate sînt trecute vizele de flotant ale unor localități ca: Năvodari Cîmpulung, Săvinești, Roznov etc. Iar cei care în prezent își perfecționează cumostințele în meseria de sudor au avut prilejul de a învăța de la Ion Mihăilă și Lică Ferdiman, alți doi „profesori” care au lucrat ani în șir pe marile șantiere ale socialismului. În felul acesta sute de tineri, sosiți pe șantier din dorința de a se califica sau de a

se specializa într-o meserie sau alta, au devenit, în compania unor asemenea profesori, muncitori cu o înaltă calificare. Prin vrednicia și priceperea acestora au fost ridicate pînă în prezent clădirea depozitului de pirită al viitorului combinat și secția de acid sulfuric; bazîndu-se pe iscusința și hărnicia lor, conducerea șantierului s-a angajat ca în cinstea celei de-a XX-a aniversări a Eliberării patriei să dea în funcțiune secția de acid sulfuric cu șase luni mai devreme decît prevederile planului.

Îngrășămintele complexe granulate (produsele de bază ale viitorului combinat), conținînd toate cele trei elemente necesare refacerii capacității productive a pămîntului (azot, fosfor, potasiu), vor putea fi utilizate în egală măsură pe toate tipurile de sol existente în România. Proporția celor trei elemente componente, la stabilirea căreia colaborează nu numai chimiștii, ci și agronomii și agrochimiștii, va ține seama de specificul fiecărei regiuni agricole în parte. Tînărul combinat din Lunca Dunării va deveni deci un furnizor de hrană minerală diferențiată de care vor beneficia, într-un viitor apropiat, ogoarele tuturor regiunilor agricole ale țării.

Unde sînt însă viitorii stăpîni ai combinatului? Cei care vor pași de-a dreptul pe aleile lui asfaltate, mărginite de gazon și ronduri cu flori, și — dirijînd de la tablourile de comandă întregul proces tehnologic — vor obliga pirită, gazul metan, apă, sărurile de potasiu etc. (materile prime de bază) să se transforme în îngrășăminte chimice?

Colectivul care va conduce în curînd Combinatul chimic Turnu-Măgurele numără pînă în prezent peste 300 de viitori operatori chimiști, electricieni, mecanici etc. Mulți dintre ei au fost trimiși pentru documentare la uzinele similare din Piatra-Neamț, Făgăraș, Năvodari etc. Astăzi, reîntorși pe șantier, ei asistă, supraveghează și contribuie la lucrările de montaj. Fiecare în parte are posibilitate de a cunoaște încă de pe acum mașina la care va lucra nu peste mult timp. Cu alte cuvinte, tînărul colectiv al întreprinderii va avea menirea și cinstea de a pune bazele și apoi de a crea tradiție unei meserii necunoscute pînă nu de mult la Turnu-Măgurele.

★

Însemnările de față oferă cititorilor noștri doar două exemple desprinse din marile prefaceri îndeplinite sub conducerea înțeleaptă a partidului nostru pe întregul curs al Dunării românești. Aici, unde tradiția satornicise o singură activitate productivă predominantă — agricultura — s-a dezvoltat și se dezvoltă în prezent nu numai o agricultură intensivă, științifică, ci, în același timp, și o industrie modernă, care se încadrează armonios în ansamblul întregii noastre economii naționale.

Text și fotografii:
N. RĂDULESCU și I. MAIOR

Insula
contrastelor
din
Antile

Bauxit

Deasupra apelor întunecate care scaldă localitatea Montego Bay se leagănă în noaptea tropicală pirogile. De pe terasele hotelurilor, melodii ritmate se revarsă asupra echipajelor tăcute ale bărcilor. Din când în când, mici torțe se văd licărind nu departe. Răsună apoi clinchetul monedelor aruncate de sus unor oameni care îl distrează pe trecători, înghițind flăcări în schimbul citorva pence.

Turiștii sătului de scamatorii ieftine își petrec zilele și nopțile în barurile înconjurate de palmieri și nu iau în seamă exhibițiile „mâncătorilor de flăcări”. Ei preferă un whisky la gheață sau încă un rom, vestitul rom de Jamaica. Printre mese, într-un continuu du-te-vino, roiesc chelnerii. Culoarea pielii lor este tot atât de închisă ca și a celor care, jos în stradă, oferă spectacolul de câțiva pence. Ei vorbesc jargonul populației de culoare, de neînțeles pentru europeni. Acest jargon s-a format începând din secolul al XVII-lea, pe plantații, după ce engleza a fost declarată limbă oficială.

Din cei aproximativ 1.600.000

de locuitori ai Jamaicai, 77 la sută sînt negri (urmași ai sclavilor aduși din Africa), 19 la sută mulatri, 2 la sută asiatici (indieni și chinezi) și numai 2 la sută albi.

Jamaica sau Haymaca, cum era denumită de populația indigenă, a fost descoperită în anul 1494 de către Cristofor Columb. Mai târziu, la 1509, insula a fost luată în stăpînire de spanioli, cărorora, după aproape un secol și jumătate, le-au urmat englezii. Pînă la lichidarea sclaviei, atît cuceritorii spanioli cît și cei britanici aduceau în Jamaica mii de negri din Africa, ai căror urmași formează azi majoritatea populației. Băstinașii — indienii arawak — au fost exterminați și astăzi cu greu mai pot fi întîlniți cîtiva descendenți ai vechiului trib. Ziaristul german Edmund Brettschneider, care s-a întors nu de mult din Jamaica, redă în culori vii atmosfera insulei cu atâtea contraste.

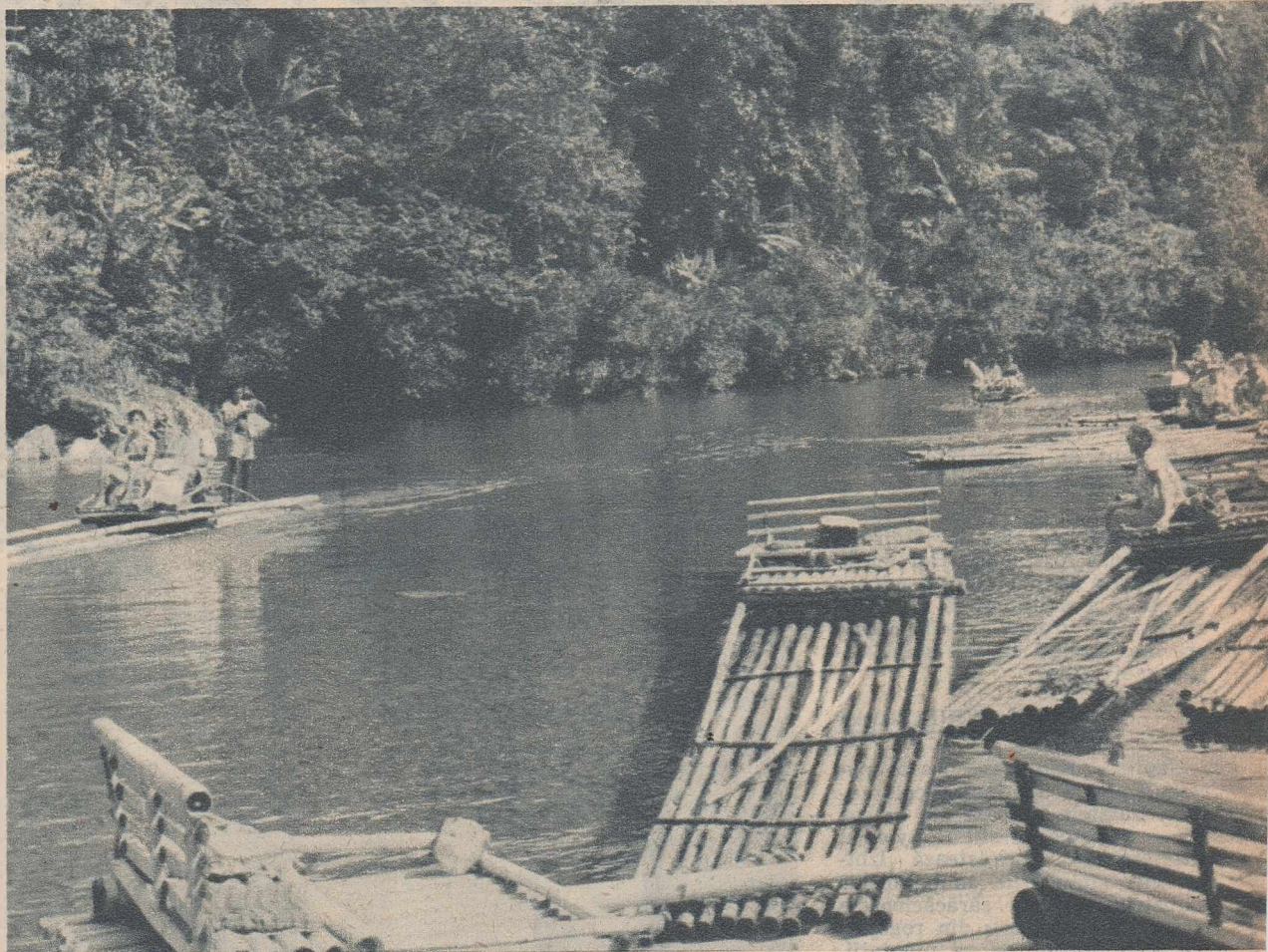
PARADISUL TROPICAL

Potrivit unei vechi zicale jamaicane — scrie ziaristul german — pe această insulă „ori-

unde ai arunca o sămînță, ea va încolți și va da rod bogat”. Minunatele priveliști și bogățiile de care dispune, au făcut pe cuceritorii englezi să numească Jamaica — „The tropical paradise”. Dar în acest paradis muncitorii agricoli care șomează o jumătate din an sînt subnutriți, cad victimă maladiilor grave, nu se pot bucura de cea mai elementară pregătire școlară. Este adevărat că mulți dintre ei posedă mici parcele de pămînt, însă recoltele obținute sînt foarte slabe. La fel de adevărat este că aci bananele rodesc la tot pasul. Dar se poate oare trăi numai cu banane? Făcînd abstracție de mica pătură privilegiată din rîndul populației de culoare și de infimul procent de albi — aproape toți urmași ai fermierilor britanici, care adesea au reușit să acumuleze mari averi — bogățiile insulei aparțin de fapt în bună măsură celor din consiliile de administrație ale companiei „United Fruit” și ale altor concerne.

Pînă nu de mult, în porturile Marii Britanii, Canadei și ale S.U.A. mai ancorau încă vase care revărsau pe cheiuri mulți

(Continuare în pag. 10)

Frumusețile naturale ale insulei atrag în fiecare an mii de turiști bogați.

Munca pe întinsele plantații de trestie de zahăr se face cu aceleași mijloace rudimentare ca și cu cîte de ani în urmă.

...a, rom, turism, slumsuri...

mea emigranților din Indiile de Vest. An de an veneau aici cu miile. Atmosfera rece, aspră și neprimitoare din aceste locuri li se părea totuși mai favorabilă decât cea din propria patrie. „Suprapopulație“, susțineau experții occidentali. Emigranții spuneau: „Jamaica este minunată, dar nu pentru cei care n-au bani“... Mi-nați de deznădejde, ei părăseau insula lor înconjurată de corali trandafirii, atât de binecuvîntată de natură și care ar fi putut deveni un adevărat paradis.

Kingston. Pe o stradă centrală. →

Jamaica produce anual peste 400.000 de tone de zahăr și peste cinci milioane litri de rom. Totuși, în ultimii ani, aceste mărfuri au cedat primul loc la export, bauxitei. În fotografie: un depozit de saci cu zahăr jamaican.

Intr-unul din cartierele sărăcăcioase ale capitalei. →

În 1834 pe insula Jamaica sclavajul a fost abolit. Dar ierarhia bazată pe nuanțele de culoare ale pielii a continuat să mai subziste multă vreme. Cu cât aceasta era mai închisă cu atât omul valora mai puțin.

ORAȘUL SCUFUNDAT

Capitala, Kingston, poartă pe-cetea tipică a dominației colonialiste. Palatele luxoase ale orașului — amestec de stil Hollywood-Riviera — contrastează izbitor cu slumsurile muncitorilor industriali și cu sărăcăcioasele colibe din lemn sau din rogojini ale muncitorilor de pe plantații.

Față-n față cu capitala, pe coasta golfului, se află ruinele vechii capitale, Port Royal. În secolul al XVII-lea apele oceanului au acoperit în întregime orașul. Cu timpul însă apele s-au retras, eliberînd o parte din orașul scufundat. Regiunea care se mai află încă sub apă a fost cercetată în mod sistematic de o echipă de scafandri. Echipajul vasului „Sea Diver“ a scos la iveală numeroase arme, unelte, obiecte de uz casnic, podoabe. Printre lucrurile găsite se numără și câteva ceasuri de buzunar, din argint. Arătătoarele lor se opriseră la ora 12 fără șapte minute, când cea mai mare parte a orașului — împreună cu

2.000 de locuitori — a fost înghițită de valuri.

Așa s-a stins, la 7 iunie 1692, fortăreața Port Royal, fosta capitală a Indiilor occidentale spaniole pînă la mijlocul secolului XVII, cînd cuceritorii britanici au pus stăpînire pe insulă.

În puținele case rămase în picioare, în partea neinundată a orașului, s-au aciuat negustorii de sclavi, piraiți, contrabandiști și diverși navigatori cu conștiința încărcată, care preferau să ancoreze la Port Royal decât în alte locuri mai animate.

Port Royal, a cărui strălucire apunea, trebuia să privească cu resemnare cum în fața sa tîna-rul oraș Kingston, reședință a guvernatorului britanic, creștea în importanță și bogăție...

CE ADUCE UN AN SECETOS

În anul 1942 Jamaica a fost bîntuită de o mare secetă. Fermierul Alfred da Costa a obținut de pe pămînturile sale o recoltă catastrofală. Bănuind că de vină nu este numai seceta, el a trimis unui institut probe de pămînt pentru a fi supuse analizelor. Cercetările au stabilit că solul respectiv nu poate da recolte satisfăcătoare deoarece este prea bogat în bauxită. Astăzi Jamaica este considerată ca una din cele mai mari producătoare de bauxită din lume. În subsolul insulei există rezerve de bauxită apreciate la 500-600 milioane de tone. Încă din 1952 conerne americane și canadiene extrag de aci bauxită.

Pentru bugetul statului, mine-reul de un roșu murdar a devenit unul din principalele izvoare de venit. Celebrul rom de Jamaica, zahărul și turismul au trecut pe planul al doilea. Așanumita societate pentru dezvoltarea industriei din Jamaica a concesionat unor conerne străine terenuri pentru construcții industriale în condiții avantajoase, oferind totodată și mari inles-niri vamale.

Forța de muncă este extrem de ieftină în Jamaica. Salariile sînt dintre cele mai scăzute din lume. Aceasta face ca acei care investesc capitaluri aici să obțină mari beneficii. Printre aceștia se numără și negustorii străini de dantele, care obțin importante cîștiguri exploataînd marele talent în arta broderiei al femeilor din Jamaica.

De-a lungul multor decenii, poporul jamaican a purtat o luptă îndrîjită pentru cucerirea independenței. Autoritățile coloniale au făcut însă totul pentru a amîna cît mai mult cu puțință recunoașterea independenței insulei. Totuși, în fața valului miș-cării de eliberare națională, s-au văzut silite ca în 1944 să acorde țării cea dintîi constituție. În 1953 au făcut o nouă concesie acordînd insulei dreptul la auto-determinare. Dar mișcarea de eliberare națională lua amploare și încercările de a se crea iluzia unor schimbări esențiale, prin înjghebarea în 1958 a Federației Indiilor de Vest, s-au dovedit infructuoase, Federația destrămîndu-se în mai puțin de patru ani.

După mai bine de patru secole de dominație colonială, la 6 august 1962, pe stadionul din Kingston, primul ministru al Jamai-cii proclama independența țării.

Ilustrație de Mihai VULCĂNESCU

DRAGOSTEA VINE DIN SENIN *)

Mihăiță nu-l văzuse pe taică-su pentru că era într-adevăr foarte grăbit și avea alte preocupări atunci, nu vedea pe nimeni și numai din instinct nu se ciocnea de oamenii întâlniți pe trotuar. Se învoise de la maistrul o jumătate de ceas, mai mult nu, o jumătate de ceas. Are ceva de rezolvat, ceva foarte important, nici nu-și poate închipui dinșul cât e de important.

— Atunci, nu-ți ajunge o jumătate, măi băiete. Îți dau de la mine un ceas în plus. Du-te.

Tractoarele noi, primite cu câteva zile înainte, sosiseră cu toatele în incinta S.M.T.-ului și se făcea repartizarea lor pe brigăzi. Mihăiță ar fi vrut și el să fie acolo, poate izbutea să pună mâna pe o mașină nouă-nouă, ultimul tip produs la Brașov. Avusese cum să-și dea seama de valoarea noulor tractoare căci de la gară le-au adus pe propriile roți, fiecare tractorist încercase câte o mașină așa că în curte se încinseseră discuții aprinse, entuziaste, se studiau caracteristicile noi, se comparau cu mașinile vechi, se făceau pronosticuri pe împărțeală și se încercau sugestii în direcția aceasta pe lângă șefii de brigăzi, maistrul de atelier și ingineri. Aceștia din urmă se arătau indiferenți și misterioși, spre deosebire de brigadierii care își exprimasu cu glas tare dorința de-a fi înzestrați cu mașinile acelea, să-și audă și directorul, și inginerul-șef. Până una alta se trecură la o revizuire totală, amănunțită, a mașinilor, în așa fel că pe toate șuruburile a trecut câte o cheie.

Dar era o pricină mai tare decât dorința lui Mihai Bărbat de-a se vedea cu o mașină nouă în campania de primăvară. Silvia venise la un instructaj de U.T.M., căci era instructor de pionieri și-și dăduse întâlnire cu Mihai. Avea de rezolvat ceva ce încă nimenea, nici măcar părinții lui nu aveau de unde să știe: să aleagă și să comande verighetele.

După ce ieșiseră de la Dafina, unde nici n-au stat prea mult căci Silvia simțise după felul cum o privea Dafina că secretul ei și-al lui Mihai se duce pe copcă, s-au luat de mână și, pe întuneric, în ulița pustie, încremenită de gerul nopții de februarie, s-au sărutat furișat, ca în joacă, și și-au spus cuvintele cele atât de cunoscute și de orice om rostite măcar o dată în viață, dacă nu de milioane de ori: dragă și dragule. Și-au zîmbit și s-au privit, căci îndrăgostii se văd și pe întuneric, poate li luminează dragostea din ei, nu știu ce-i luminează, dar să nu se spună că nu-i așa, vezi chipul celui drag și pe-o noapte de cerneală, ca ziua. El vezi și când nu-i lângă tine, fiecare amănunt al figurii îndrăgite și se pare de când lumea și din totdeauna cunoscut și nu te mtri că în orice clipă mai descoperi unul, e ca și cum ți-ai pregăti cu bună știință câte o

surpriză, așa ca să te joci cu tine însuși, cum se joacă fetele cu părul și cu măgelele, cum se joacă tinerii cu barba și cu mustațile care cresc și li se par de fiecare dată altele. Și niciodată nu știi cum te îndrăgostești, căci nu umbli după clipa aceea în mod planificat, zicându-ți că, mă rog, acum că am o meserie și un venit stabil, mi-am făcut armata sau, dacă-i vorba de ea, simte că i-a venit vremea să intre în rândul femeilor respectate — gospodine, soții, mame — deci mă plimb prin lume, mă uit, caut, aleg, cumpănesc, și pe urmă încerc să mă îndrăgostesc.

...Vezi, de pildă, la douăzeci și trei august, în timp ce te îmbraci să te duci și tu printre oameni, simțindu-te primenit, curat, odihnit, proaspăt că abia aștepti să tragi stralele pe tine și sa treci în bucătăria de vară unde tata ciocnește grăitor niște pahare pentru „flustucul” de dimineață, vezi, domnule, cum se apropie cu pași repezi o fată. Vine dinspre ulița colectivizatorilor și se îndreaptă spre școală, știi foarte bine cine e, tovarășa învățătoare Silvia Ciobanu, e de un an în sat și-al mai văzut-o de multe ori, dar lată că azi îți se pare că o știi de mult, poate înainte de-a fi și tu și ea pe lume... Și o vezi venind subțirică și înălțuță, scuturându-și părul negru, bogat, pieptănat cu cea mai mare grijă și bluza albă, în contrast cu părul negru și cu cravata roșie de la gît și cu jacheta roșie (de catifea relată) de pe brațul stîng, și cu fusta de uniformă pionierască bleumarin care își unduiește elegant fiecare pliu în ritmul pașilor vioi, și-ți dai seama că se apropie de casa ta, va trece în curând atât de aproape, chiar pe sub fereastră, încît îi vei auzi pașii ușori tot așa de bine ca și noaptea, așa că melodia ce o înginali în clipa când ai zărit-o apărînd și se reteză în gîtle, îți înțepenesc mințile pe cravată și simți cum îți se lărgesc ochii... Tu o vezi cu o limpezime surprinzătoare, ea n-are cum să te vadă de afară, că te-ai tras după perete, instinctiv, dar privirea ți-a rămas atrasă și lipită de imaginea aceea vie ce pare decupată din atmosfera reavănă și pură a dimineții după ploaia de ieri, și cu cît se apropie, cu atît răsufli mai precipitat, inima îți bate în gît foarte repede și nu știi de ce, ochii, fiică, încep să ți se împănjenescă și, o dată cu aceasta, imaginea aceea să se estompeze, să se aburească, să devină ireală și fantomatică. Și, după ce-a trecut de colțul casei, îți dai seama că ai rămas înțepenit, cu barba deasupra umărului stîng des, cu o clipă înainte, adică în clipa când a apărut fata la colțul uliței, te ulai în oglindă, spre dreapta. Însemnează că a trecut pe dinaintea ta un magnet care ți-a tras privirea și capul, după el... Te scuturi, surprins și fericit, și nu știi de ce; și mai joacă pe retină, ca imaginea soarelui după ce l-ai privit, imaginea tinerii învățătoare Ciobanu, isprăvești repede nodul cravatei și te repezi pe ușă afară, sari direct în ogradă și o vezi pe fată cum trece

pe lângă Costan Vică, ieșit la poartă, și dispere nu peste multă vreme la prima cotitură a drumului.

— Bună dimineața, Mihai! strigă Zaharie, ieșit și el gătit de sărbătoare, în ușa bucătăriei.

Te smulgi din loc și din doi pași ești lângă el, îi întinzi mâna, vei îmbrățișați. Zaharie începe nu știu ce să-ți spună dar tu nu-l auzi, zîmbești în nestire, bolborosești ceva și dintr-o dată totul redevine foarte normal și foarte limpede.

— Bem o țuică, tată? Mamă Irina, ce voroves bildele alea?

Mihăiță se trezește fredonînd melodia întreruptă cînd a văzut-o pe Silvia, reluată exact din același loc:

...aud doina,

ară țelina și moina.

— S-a hodinit bine băiatul mamei! exclamă Irina, copleșită toată de drag; și-l cuprinde, îi ia capul cu duioșie între palme și-l sărută pe frunte. Zaharie, cu un ochi la ei, cu un ochi la paharul în care toarnă, zîmbește într-un fel superior și enigmatic, și se pare că a observat ceva, dar e numai o părere, căci pe fața lui poți citi toată gama de sentimente provocată de această dimineață sărbătorească și de pacea familiei întregi. Nu-i taie lui prin mînte, acum, că pe uliță a trecut adineaori o minune și a lăsat în urmă o mireasmă de pom înflorit pe care Mihai o simte cu toată ființa. I se pare curios că pînă în dimineața aceasta n-a simțit-o, sau nu cu atîta intensitate, ori într-adevăr nu și-a dat seama de ea. Învățătoarea a fost și la ei în casă — e drept că în lipsa lui — să stea de vorbă cu mama Irina, iar pe la Dafina trece aproape zilnic. Fata îi răspunde la salut cu bunăvoință și trece mai departe, ei de asemenea, așa că impresia din dimineața asta s-o fi iscat din senin...

Din senin?

În vară, după seceriș, tractoarele răsturnau mîriștea proaspătă. Mihai coborise de pe mașină și cerceta ceva la bujii, i se părea că una nu aprinde cum trebuie și atunci văzu răsărind de după Dilma Cepii cîrful de pionieri veniți să culeagă spice. Gălăgia copiilor nu se auzea, chiar atunci trecea în sens invers Sever Cigmău cu mașina lui despre care se spunea că are cel mai teribil duduit din stațiune, dar îndată după aceea văzduhul fu un neîntrerupt cîrpit și-n cîrpitul acela plutea o rochiță albă, ușoară ca o boare. Tractorul lui Mihai fu năvălit de grauri acela cu cravate roșii și el încerca să răspundă la vinzoleala de întrebări. Atunci, da, atunci, s-au privit în luminile ochilor pentru prima dată și și-au zîmbit, cu îngăduință superioară a părinților față de năzbîtitele copiilor. El s-a sters pe mîini cu buțul de bumbac, și-a îndreptat bereta și dintr-un salt a fost la volan. Grupul s-a despărțit în două, copiii li ob-

*) Fragment din romanul „Cu amîndouă mîinile“.

(Continuare în pag. 19)

ANUL ACESTA SE ÎMPLINESC 125 DE ANI DE LA INVENTAREA FOTOGRAFIEI DE CĂTRE NIPCE ȘI DAGUERRE. SE POATE SPUNE CĂ MARELE PROGRES FĂCUT ÎN ACEST DOMENIU A DEPĂȘIT ORICE AȘTEPTĂRI CA AJUTOR NEPREȚUIT ÎN ȘTIINȚĂ, CA DOCUMENT, CA ARTĂ, FOTOGRAFIA A PĂTRUNS AZI ÎN APROAPE TOATE DOMENIILE DE ACTIVITATE, DIN STRĂFUN-DURILE OCEANELOR ÎN INFINITUL COSMOSULUI, ÎNSOTINDU-L PE OM, AJUNGÎND CHIAR ÎN LOCURI ÎNCĂ INACCESIBILE OMULUI.

ÎN PRESĂ, FOTOGRAFIA OCUPĂ UN LOC DE PRIM RANG. CU AJUTORUL EI, CITITORII DEVIN „MARTORI OCULARI” LA EVENIMENTE CARE AU LOC PE TOT GLOBUL, FAC CUNOȘTINȚĂ CU OAMENI CELEBRI, VĂD ORAȘE ȘI ȚĂRI ÎNDEPĂRTATE, ÎNVĂȚĂ DIN EFORTUL CREATOR AL PO-POARELOR DE PE TOATE ME-RIDIANELE.

CU ACEST NUMĂR ÎNCE-PEM PUBLICAREA UNEI SERII DE PREZENTĂRI DE MARI FOTOREPORTERI AI LUMII.

PIONIERI AI FOTO- REPORTAJULUI

Curînd după descoperirea fotografiei și pa-ralel cu căutările în domeniul dezvoltării ei ca artă, au loc și primele încercări într-o altă ramură: în fotoziaristică. Înainte de apariția fotografiei și încă o perioadă de timp, pînă la inventarea procedeelor de tipărire în masă, ilustrațiile în ziare și reviste se făceau cu desene executate fie de trimiși speciali la fața locului, fie de desenatori cu multă imaginație care puteau desena orice, după simple relatări. Bineînțeles că, mai ales din cauza celui de-al doilea procedeu, incre-derea în valoarea de document autentic a ilustrațiilor era întrucîtva diminuată. A

John Thomson
—Femele sărace
cu copil (Londra-
1876). Din car-
tea „Viața pe
străzile Lon-
drei”.

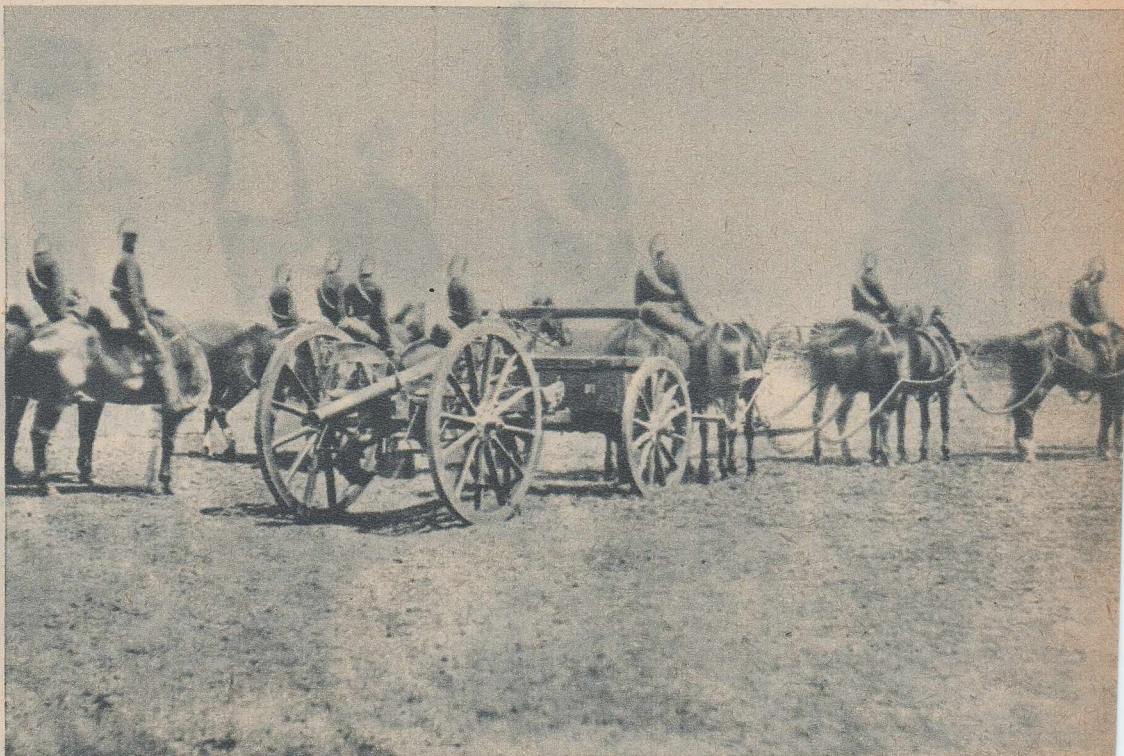

Imagine din
seria realizată
de S. Brady în
timpul război-
ului de Secesiune.
(1862-1863)

Primul foto-interviu realizat de Nadar. (Paris-1886)

Carol Popp de Szathmary — fotografie reprezentând artileria română în războiul din 1877.

fost deci firească în cercurile de ziariști atenția acordată încă de la început primelor încercări și reușite în redarea „mecanică” a unor evenimente. Nici un cititor nu putea să mai pună sub semnul întrebării ilustrațiile din ziar, obținute cu un aparat, prin procedee chimice, care garantau în mod științific autenticitatea și obiectivitatea știrii astfel ilustrate. Înainte de 1880, în ziare apărușeră numai gravuri în lemn sau metal executate manual după fotografiile. Dintre acestea o mare vîlvă făcuseră pozele fotoreporterului de război englez Roger Fenton, ale cărui fotografii din războiul Crimeii realizate în

1855, reproduse prin gravură manuală pe blocuri de lemn, au apărut în „Illustrated London News”. Roger Fenton se deplasa cu un întreg laborator pe roate, fiindcă pe vremea aceea plăcile fotografice trebuiau fabricate chiar la fața locului, expunerile se făceau pe placa udă, durînd cîteodată mai multe minute — și imediat după aceea trebuiau dezvoltate. Bineînțeles că în aceste condiții nici nu putea fi vorba de instanțane de luptă. Fenton fotografia cîmpuri de luptă după bătălie, fortificații, amplasamente de tunuri, grupuri de soldați și ofițeri.

Fenton însă nu a fost primul fotoreporter de război. Cinstea de a fi fost primul îi revine pictorului și fotografului român Carol Popp de Szathmary care a făcut fotografiile sale în noiembrie 1853, adică cu aproape doi ani înaintea lui Fenton. Confirmarea celor de mai sus se găsește în lucrarea bine documentată a lui Gernsheim „The History of Photography”, apărută în Oxford University Press.

Mai tîrziu, M. B. Brady și T. H. O'Sullivan fotografiază imagini din războiul de Secesiune.

Spre deosebire de marele număr de imagini fotografice cu un rol pur documentar, care apărușeră înainte — cum au fost de exemplu albumele „Cele mai remarcabile vederi și monumente de pe glob” (1841-1842) realizate din inițiativa unui optician francez, M. P. Lerebours, sau cele peste o mie de daguerrotipii făcute de J. P. Girault de Prangey în Siria, Egipt și alte țări din jurul Mediteranei — fotografiile de război au jucat un rol mai important în dezvoltarea fotografiei de reportaj. Ele au dovedit puternicul realism pe care-l pot degaja fotografiile realizate la fața locului, în timpul desfășurării evenimentului, și puterea de convingere a adevărului. Ele au creat în rîndurile cititorilor cererea de fotografii de la toate marile evenimente și obligația ziarelor și revistelor de a le furniza.

Experiențe izolate, cum ar fi seria de șase fotografii făcută în 1850 de germanul Alois Löcherer, cu ocazia transportului și montării la München a statuii colosale „Bavaria”, sau primul foto-interviu realizat de Paul Nadar la Paris în 1886 cu savantul Chevreul,

Alois Löcherer — Transportul statuii colosale „Bavaria”. (München-1850)

precum și activitatea Asociației naționale de documente fotografice din Anglia, care caută să immortalizeze obiceiuri pe cale de dispariție, au constituit începutul fotografiei de reportaj.

Prima fotografie tipărită într-un ziar reprezintă un cartier din New York și a fost realizată de H. J. Newton. Ea a apărut în „Daily Graphic” la 4 martie 1880.

Este semnificativ faptul că doi dintre pionierii fotografiei de presă au fost și luptători

Eugen IAROVICI
(Continuare în pag. 14)

Fotografie de Roger Fen-
ton în timpul războiului
din Crimeea. (1855)

J. A. Riis — Imigranți. (1906)

activi împotriva nedreptăților sociale. Primul fotoreporterul american Jacob A. Riis (1849-1914), s-a născut în Danemarca. El era dulgher. În 1870 a emigrat în America unde, mai târziu, a devenit reporter al ziarului „New York Tribune”. Fiind convins că prin fotografii el va putea informa mai bine publicul asupra mizeriei în care se trăiește în unele cartiere ale New Yorkului, începe în 1887 să publice fotografii de un realism zguduitoare, cu oameni care locuiau în condiții mizere, îngrămădiți în pivnițe și subsoluri insalubre. Campania lui a fost încununată cu succes, autoritățile fiind nevoite să ia unele măsuri demolând cartierul rău famat Mulberry Bend și cazind în alte părți pe locuitorii săi.

Un alt fotoreporter, L. W. Hine (1874-1940), a demască exploatarea copiilor în fabrici și tratamentul inuman aplicat imigranților în America. El însuși lucrase în copilărie într-o fabrică și mai târziu s-a ocupat de probleme de sociologie. Ca și Riis, el a întrevăzut marelui ajutor pe care îl poate da fotografia în demascarea unor nedreptăți sociale. Fotografiile lui de un sfîșietor realism, cu copii nevoiți să muncească cot la cot cu adulții în condiții neomeneste, au contribuit la întocmirea legislației care interzicea munca copiilor. El s-a ocupat și de condițiile de viață ale minerilor de lângă Pittsburgh (Pennsylvania), realizând fotografii de un dramatism pregnant. O mare valvă au suscitât fotografiile lui despre traiul imigranților. Din ele se putea citi speranța acestora și în același timp felul în care erau șicanați, intimidati și escrocați de o întregă faună de oameni fără scrupule, care căutau să profite de pe urma lor.

Ar trebui menționat aci și John Thomson (1837-1921), explorator și fotograf scoțian, care în jurul anului 1876 a realizat fotografii documentare demascatoare despre viața pe străzile Londrei.

Marele merit al pionierilor fotoreportajului modern, mai ales al dulgherului Riis și al lui Hine, este că au imprimat încă de la început, în profesia de fotoreporter, pecetea adevărului și a luptei, a legăturii strînse cu viața.

Eugen IAROVICI

DUPĂ PUBLICAREA ARTICOLULUI "FUMAȚI? NU FUMAȚI?", ÎN NR. 5/1964 AL REVISTEI NOASTRE, AM PRIMIT LA REDACȚIE NUMEROASE SCRISORI DE LA CITITORI, CARE ADUCEAU NOI DATE SAU CEREAU LĂMURIRI SUPLEMENTARE. AVÎND ÎN VEDERE IMPORTANȚA ACESTEI PROBLEME PENTRU SĂNĂTATEA MULȚOR MILIOANE DE OAMENI, AM ADRESAT O SERIE DE ÎNTREBĂRI (ÎN PARTE SUGERATE ȘI DE SCRISORILE CITITORILOR) UNOR PERSONALITĂȚI DIN LUMEA MEDICALĂ PRIVIND CERCETĂRILE LOR PROPRII ȘI UNELE ASPECTE GENERALE.

Diferite organe și societăți medicale de peste hotare distribuie afișe ca cel de sus, din Danemarca, al căror conținut se poate rezuma în două cuvinte: **Atenție, fumători!**

A FUMA SAU A NU FUMA?

ancheta noastră

cercetări rominești

— Știm că ați efectuat în îndelungată dvs. activitate numeroase studii și lucrări privitoare la efectele fumatului asupra organismului omenesc. Care sînt aspectele speciale cercetate de dvs. în acest domeniu?

— În diferite țări s-au elaborat multe lucrări privind acțiunea fumului de tutun și a constituenților săi asupra organismului. Cercetările s-au îndreptat aproape exclusiv asupra modificărilor aparatului cardiovascular și asupra reacțiilor alergice care se produc la fumători. Bibliografia referitoare la această problemă, pe care am consultat-o

Acad. prof. dr. N. Gh. LUPU, directorul Institutului de medicină internă al Academiei R.P. Române.

începînd cu anul 1900 și pînă la lucrările de sinteză cele mai recente, nu cuprindea însă nici o investigație clinică și de laborator asupra modificărilor pulmonare cauzate de tutun. Acest „lapsus” bibliografic contrastează cu frecvența mare a afecțiunii pulmonare cronice la fumători, cunoscute sub numele de scleroemfizem, observat de mine în clinică.

Iată de ce m-am hotărît să încep o serie de cercetări clinice și experimentale pentru a identifica modificările pulmonare produse prin tabagism.

— Ce ați întreprins în acest sens? Ce „material viu” ați folosit?

„FIECARE IEPURE «FUMA»
O JUMĂTATE DE ȚIGARETĂ PE ZI”

— În cercetările efectuate împreună cu dr. C. Velican am folosit ca material experimental un număr de aproape o mie de cobai și iepuri, utilizînd o tehnică originală

(Continuare în pag. 16)

standard : am aplicat pe botul animalelor un tub de cauciuc prevăzut cu o țigaretă aprinsă, arderea fiind întreținută de însuși actul respirației. Fiecare cobai sau iepure „fuma”, în acest mod, câte o jumătate de țigaretă pe zi, printr-o inhalare intermitentă, ca la om. Această tehnică ne-a permis să menținem animalele în viață, în condiții aparent normale, de la 3 pînă la 16 luni, perioadă necesară dezvoltării leziunilor pulmonare.

— Cum s-au manifestat efectele „fumatu-lui” asupra animalelor ?

— Loturile de animale sacrificate la intervale de 1, 5, 15, 30, 45, 60, 90 și 180 de zile au permis să se constate importante modificări progresive ale țesutului pulmonar. Primele modificări patologice în plămîni au fost puse în evidență la microscop chiar după o unică ședință de inhalare a fumului.

Transformările în aparatul respirator se produc progresiv, atingînd la cobai maxima dezvoltare după 90 de zile de inhalare și traducîndu-se clinic prin tabloul sclerozei pulmonare tabagice. În general, cobaii nu rezistă la mai mult de 5 sau 6 luni de inhalare zilnică a fumului de tutun. La iepuri procesul de scleroză se dezvoltă mai tîrziu, după circa un an de inhalare.

„INTERVINE ȘI ACȚIUNEA DIRECTĂ A FUMULUI DE TUTUN”

— Cum se explică instalarea acestei scleroze pulmonare tabagice ? Care este mecanismul de producere sub acțiunea tutunului ?

— În plămîni animalelor supuse experienței se constată — sub acțiunea inhalării fumului de tutun — o creștere considerabilă a unei substanțe numite histamină ; creșterea se află în directă legătură cu durata și numărul inhalățiilor de fum de tutun. Sub influența histaminei se produce scleroza țesutului pulmonar al animalelor, fapt verificat prin studiu la microscop. Dacă la animalul normal cantitatea de histamină este de 30 micrograme pe 1 gr de țesut pulmonar, după 90 de inhalății această proporție ajunge la 104,48.

— Histamina apare deci ca „vinovatul nr. 1”. Mai există și alți „inculpați” ?

— Desigur ! Efectele histaminei pot fi în bună parte anulate de substanțe antihistaminice de tipul fenerganului. Administrînd unora din animale această substanță, apariția leziunilor de scleroză a fost mai discretă și mult întîrziată. Dar după 90 de inhalății de fum de tutun, plămîni animalelor tratate cu fenergan au prezentat la microscop un aspect asemănător cu acela al animalelor care au primit numai 30 de inhalății de fum de tutun „simple” (adică fără injectarea prealabilă a fenerganului).

Aceste rezultate duc la concluzia că, în afara histaminei, în producerea sclerozei pulmonare tabagice intervine și acțiunea directă a fumului de tutun (în care există oxid de carbon, bioxid de carbon, rezine, piridină, nicotină etc.), deoarece fenerganul (care anihilează acțiunea histaminei) nu a împiedicat în cele din urmă formarea sclerozei, ci numai i-a întîrziat apariția și i-a redus din intensitate.

„ÎN CERCETĂRI EFECTUATE ASUPRA A 20.000 DE BOLNAVI S-A CONSTATAT...”

— Aceste rezultate experimentale pot fi aplicate în patologia umană ?

— În producerea sclerozei pulmonare la om fumatul joacă un rol asemănător. Încă de mult am fost surprins de impresionantul număr de bolnavi, vechi fumători, ce prezentau scleroze pulmonare cărora nu li se putea găsi vreo cauză infecțioasă sau de altă natură. Am emis atunci ipoteza existenței unei forme speciale de scleroză pulmonară produsă prin tabagism, afecțiune care poate fi încadrată în grupul pneumoconiozelor nefononice (boli produse prin inhalare de praf sau fum).

În cercetările clinico-statistice efectuate asupra a 20.000 de bolnavi internați în spital pentru diferite alte afecțiuni și din care 50% erau fumători inveterați (consumînd aproximativ 20-25 de țigări pe zi), s-a constatat că dintre aceștia din urmă peste jumă-

tate prezentau la examenul clinic și radiologic aspecte de scleroză pulmonară tabagică.

— Prin ce tulburări se manifestă scleroza pulmonară ?

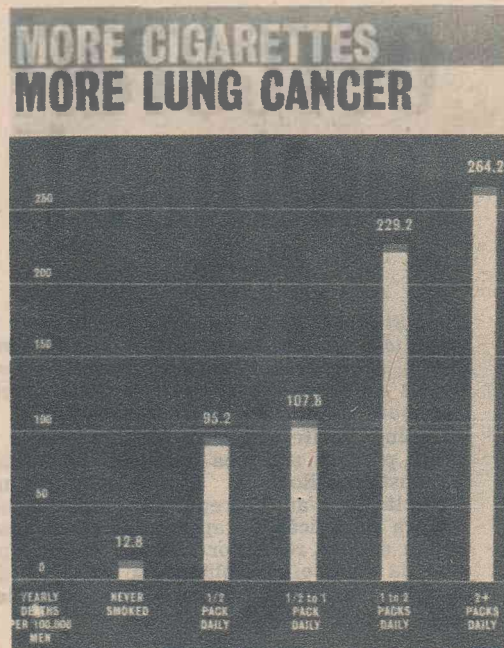
— Simptomatologia acestei afecțiuni este în general discretă și, după cum am spus, aproape totalitatea bolnavilor examinați au fost spitalizați pentru alte boli, ignorîndu-se scleroza pulmonară. Printre simptomele mai frecvente cităm : tusea, expectorația matinală, greutatea respirației, astenia, pierderea în greutate. Complicația cea mai gravă o constituie insuficiența cardiacă dreaptă. O anchetă efectuată asupra unui număr de 572 bolnavi cardiaci, spitalizați în institutul nostru, a arătat că în producerea insuficienței ventriculare, la un procent de 81% din aceștia nu s-a putut găsi altă cauză vătămătoare în afară de fumatul cronic.

Aceste efecte nocive nu sînt, desigur, singurele. Referindu-ne numai la sfera aparatului respirator, ar trebui să adăugăm manifestări variate ca : secreție nazală mărită, faringite (iritații ale fundului gîtului), laringite (iritații ale laringelui) cu răgușeală și oboseală rapidă a vocii, bronșite, emfizem pulmonar (dilatarea plămînilor prin pierderea elasticității țesutului pulmonar). Tutunul este unul dintre principalii factori favorizanți în dezvoltarea unei tuberculoze ascunse sau evidente, în producerea cancerului bronhopulmonar și a multor boli digestive, cardiace etc.

„A TE LĂSA DE FUMAT NU E TREABĂ UȘOARĂ”

— Concluziile sînt evidente. Am vrea totuși să vă rugăm să precizați cîteva măsuri pe care le-ar putea lua fumătorii care vor să prevină asemenea urmări dăunătoare.

— Măsura este una și singură — și în această privință opinia mea este radicală : renunțarea la fumat. Nu există soluție de compromis în această problemă spinoasă. Am avut ocazia să întîlnesc des în clinică bolnavi la care tulburările provocate de fumat erau evidente și care, renunțînd la fumat, și-au ameliorat vădit starea sănătății. Toți nu aveau decît un singur regret : că n-au renunțat la acest „viciu” mai de mult. Pentru aceasta trebuie desigur voință, dar efortul compensează din plin avantajele obținute. Preconizez deci părăsirea definitivă a tutunului. Știu că a te lăsa de fumat nu e o treabă ușoară. Mark Twain, cu umorul său binecunoscut, spunea că părăsirea fumatului a fost lucrul cel mai ușor pe care l-a făcut vreodată, dar că acest lucru l-a făcut de vreo mie de ori în viață !

„Mai multe țigarete, mai mult cancer pulmonar”. Acest grafic alcătuit de Societatea americană pentru combaterea cancerului indică mortalitatea anuală în rândul bărbaților (raportată la cîte 100.000 de persoane) în funcție de numărul pachetelor de țigarete consumate zilnic. În stînga (mortalitatea cea mai scăzută): nefumătorii.

Prof. dr. O. COSTĂCHEL, directorul Institutului de oncologie.

— Se vorbește mult în ultimul timp despre relația dintre fumat și cancer. Ce puteți să ne spuneți în această privință ?

— Nu sînt numai vorbe ! Există fapte, experiențe indiscutabile, care demonstrează legătura strînsă dintre fumat și anumite forme de cancer. Organizația Mondială a Sănătății (O.M.S.) a dat nu de mult publicității o listă completă a diferiților agenți cancerigeni și cocancerigeni (favorizanți, dar care determină localizarea tumorii). În fruntea lor stă abuzul de tutun.

CANCERUL BRONHOPULMONAR : „FUMATUL JOACĂ UN ROL ESENTIAL”

— S-a putut evidenția o acțiune directă a fumului în producerea cancerului ?

— Cel puțin în patologia anumitor forme de cancer, și în mod deosebit a cancerului pulmonar, fumatul constituie un factor cancerigen important. În ciuda numeroaselor lucrări efectuate pe tot globul, mecanismul de acțiune al fumului de țigaretă nu a fost însă precizat în suficientă măsură. Nu s-a putut arăta dacă acesta constituie un factor direct cancerigen sau numai unul favorizant, indirect. Dar după părerea noastră, aceasta este o problemă secundară, care nu trebuie în nici un caz să abată atenția de la pericolul real pe care îl reprezintă fumatul, deoarece s-a dovedit experimental, în unele cazuri, că factorii cocancerigeni pot avea chiar o importanță mai mare decît cei cancerigeni.

Cei mai mulți oameni de știință sînt de părere că este vorba de o acțiune favorizantă, dar toți confirmă existența sigură a unui raport direct între creșterea consumului de țigaretă și numărul sporit de cazuri de cancer bronhopulmonar.

Într-o lucrare efectuată la institutul nostru pe un număr de 264 de bolnavi spitalizați pentru cancer bronhopulmonar între 1957 și 1963 — lucrare realizată de către dr. S. Pineles și dr. V. Dragon — s-au analizat diferiți factori cu rol causal în această localizare a bolii canceroase și s-a găsit că fumatul joacă un rol esențial. Din totalul bolnavilor, 86,2% erau fumători ! Din 247 pacienți bărbați și 17 femei, 227 (91,9%) bărbați și 5 (29,4%) femei erau fumători. Nu întîmplător frecvența de cancer pulmonar la bărbați este mai mare, aceștia fiind și principalii „consumatori” de țigaretă.

„TINERII SÎNT CEI MAI EXPUSI ÎMBOLNĂVIRII”

— Există vreo relație între cantitatea de țigaretă fumate, între durata consumului de tutun și îmbolnăvire ?

— Desigur. În studiul amintit, 49,4% din bolnavi fumau „moderat” : pînă la 20 de țigaretă pe zi, în timp ce mai mult de jumătate (50,6%) fumau cantități foarte mari sau chiar exagerate, în orice caz depășind cifra de 20. În ce privește durata, în marea majoritate a cazurilor (97,4%), obiceiul fumatului data de mai mult de zece ani. Este demn de menționat că, cu cît deprinderea fumatului începe la o vîrstă mai fragedă, cu atît efectele nocive sînt mai puternice. În acest sens tinerii sînt cei mai expuși îmbolnăvirii atît prin faptul că fumează de timpuriu cît și prin posibilitatea unei acumulari pe o durată mai lungă a acțiunii patologice a fumului de tutun.

— Constatări similare s-au făcut fără indoielă și în alte țări. V-am ruga să ne comunicați cîteva date.

— Sînt cunoscute cercetările lui R. Doll (Anglia) cu privire la incidența cancerului

ecologii

bronhopulmonar la fumători în funcție de cantitatea de țigarete consumate și mai ales de vechimea obiceiului de a fuma. H.C. Hammond și M. Horn au constatat că în 1954 mortalitatea prin cancer bronhopulmonar a fost: 27^{9/10000} la nefumători și 132,8^{9/10000} la cei care fumează un pachet sau mai multe pe zi (deci o mortalitate mult mai mare față de nefumători). Este cunoscut de asemenea raportul de 387 de pagini intitulat „Fumatul și sănătatea” — bazat pe o cercetare ce a durat 14 luni efectuată în S.U.A. — care a fost prezentat recent și cititorilor „Flacării”.

„CUM SE EXPLICĂ EFECTUL CANCERIZANT AL FUMULUI DE TUTUN?”

— Din studiile făcute pînă în prezent, cum se explică efectul cancerizant al fumului de tutun ?

— Procesul prezintă un aspect dublu. Pe de o parte, cancerizarea s-ar datora substanțelor cancerigene existente în tutun. Cea mai importantă substanță de acest fel este benzpirenolul care se găsește în cantități relativ mari. În 100 de țigarete se găsește circa 0,001 mg de benzpirenol. Pentru o persoană care fumează 40 țigarete zilnic, cantitatea de benzpirenol inhalată se ridică la aproape 0,150 mg într-un an.

Această substanță este capabilă să producă tumori canceroase la animale.

Alt element patogen din țigarete îl constituie substanțele radioactive care au fost găsite recent în frunzele de tutun. Eliminarea lor din organismul omului se realizează foarte lent. Această spre deosebire de aceleși substanțe radioactive care se găsesc în frunzele legumelor și zarzavaturilor și care se elimină mult mai rapid, neavînd deci timp să acționeze ca radiații cancerigene. După date recente ale O.M.S., s-a constatat un paralelism nu numai între numărul de țigarete consumate și creșterea cancerului pulmonar, ci și creșterea cancerului vezicii urinare, care constituie „depozitul” substanțelor radioactive eliminate.

— Substanțele cancerigene amintite de dv. au condiții de acțiune speciale la fumători ?

Nu este nevoie de nici o explicație pentru a lămuri sensul acestui placat danez.

— Se pare că da. La aparate de fumat artificiale, care „consumă” de la o sută pînă la cîteva sute de țigarete pe zi, s-a reușit captarea fumului ce se depune sub formă de gudroane. În aceste gudroane s-a constatat că substanțele cancerigene se concentrează în cantități chiar mai mari decît în extrasul „la rece” din hîrtia de țigări și frunza de tutun. Într-adevăr, s-a arătat că la temperatura la care se arde tutunul în țigaretă pot lua naștere mai ușor aceste substanțe cancerigene. Să nu uităm că temperatura unei țigaretate care arde se ridică la peste 400°, atingînd uneori chiar 800°!

Totuși, cu toate numeroasele experimentări făcute utilizîndu-se „condensate” de fum de tutun, nu s-a putut reproduce cancerul bronhopulmonar la animalele de laborator. Reiese că substanțele cancerigene din fumul de tu-

tun au condiții speciale în organismul ome-nesc, și în primul rînd în aparatul respi-rator.

„LUCRURILE NU TREBUIE ÎNTELESE MECANIC”

— Cancerul pulmonar este deci cel mai frecvent pericol pe care trebuie să-l aibă în vedere fumătorii ?

— Lucrurile nu trebuie înțelese mecanic. Nu orice fumător, chiar inveterat, este un viitor bolnav de cancer pulmonar. Intervin în plus numeroși factori, unii încă necunoscuți, și în primul rînd reactivitatea individuală. Aceasta nu trebuie să ne determine însă în nici un caz să subapreciem importanța legăturii strînse dintre creșterea cazurilor de cancer bronhopulmonar și a consumului de țigarete — elementul cel mai important rămînînd vechimea acestui obicei.

Cancerul pulmonar reprezintă una din cele mai grave localizări ale cancerului la om, deoarece este „mască” la început de o stare de „totală” sănătate, ceea ce face ca în majoritatea cazurilor să fie descoperit tîrziu, cînd vindecarea este foarte greu de obținut. Pe de altă parte, această formă de cancer dă metastaze precoce și evoluția unui bolnav cu metastaze provenite de la un cancer pulmonar este extrem de gravă.

În același timp menționez că, spre deosebire de alte toxicomanii, fumatul periclitează și sănătatea celor din jurul fumătorului, motiv pentru care în ultimul timp procentul de cancer la nefumători este de asemenea în creștere. S-a constatat, de pildă, că procentul de îmbolnăviri la copiii fumătorilor este mai mare decît la copiii de nefumători. Și acest fapt ar trebui să ne dea de gîndit. De altfel, doar după cinci minute, la un copil care stă împreună cu un părinte fumător se poate pune în evidență prezența nicotinei în urină !

„DEZOBIȘNUIREA DE FUMAT — O PROBLEMĂ GREĂ ȘI COMPLEXĂ”

— Care este poziția dv. cu privire la fumătorii care măsuri propuneți pentru combaterea tabagismului ?

— Există, evident, două metode: una „eroică” (părăsirea completă a fumatului) și alta mai puțin brutală: cura de dezobișnuire treptată. Prima metodă este cea mai bună, dar nu și cea mai ușoară. De aceea, pentru dezobișnuirea treptată, țigaretetele artificiale (cu mentol sau cu substanțe volatile aromate) reprezintă unul din cele mai bune mijloace.

Desigur că interzicerea oficială a fumatului în colectivitățile închise (în special în ședințe !) ar fi de o mare valoare profilactică, la fel ca și propaganda prin afișe, broșuri, filme etc.

Dezobișnuirea de fumat constituie adesea o problemă grea și complexă datorită faptului că nu este vorba numai de o toxicomanie față de nicotină, ci și de obișnuința de a face gesturile legate de actul fumatului (cu mîna, cu dinții, cu buzele etc.). Dacă dezobișnuirea față de nicotină apare ca o problemă relativ ușoară, dezobișnuirea de gesturile din timpul fumatului este mai dificilă. De aceea părăsirea fumatului comportă două obiective: dezintoxicarea și dezobișnuirea de gesturi. Cunoașterea acestor elemente prezintă o deosebită importanță practică pentru cei care doresc să părăsească fumatul și scoate în evidență utilitatea țigaretelor artificiale, care produc întîi dezintoxicarea și nu cer un mare efort de voință, păstrînd totodată gesturile respective, care urmează să fie înlăturate treptat, ulterior.

Consider necesar să se fabrice țigaretete de acest fel care să fie puse la îndemîna celor care vor să abandoneze fumatul, ușurîndu-le astfel îndeplinirea hotărîrilor.

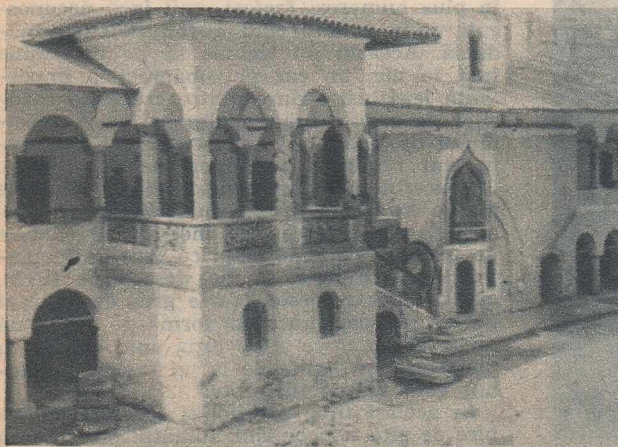
S-ar mai recomanda pentru fumătorii care renunță la tutun: utilizarea bomboanelor, injecții cu lobelină, clătirea repetată a gurii cu soluții care în contact cu țigareteta dau un gust dezagreabil și fad (nitrat de argint 1—2^{9/100}, protargol, acid tanic etc.).

Toate acestea trebuie să fie însă dublate de voință fermă a fumătorului. Sau cel puțin, dacă nu poate renunța complet la fumat, să aibă în vedere că reducerea la minimum a țigaretelor este absolut necesară.

best tip yet: **DON'T START!**

The big flip-top box for the smoker

„Cel mai bun sfat: nici nu începe!” (Societatea americană pentru combaterea cancerului)
„Cutia fumătorului”. (Consiliul central pentru educația sanitară din Marea Britanie)

PE MELEAGURILE HOREZULUI

Drumetind pe frumoasele meleaguri ale Horezului — din păcate, încă prea puțin frecventate de turiști — întâlnim, pe lângă alte obiective turistice, și interesanta mănăstire a Horezului, o veche ctitorie, prezentând elemente de arhitectură brâncovească. Ridicată în 1692 de către Constantin Brâncoveanu, mănăstirea oferă vizitatorilor numeroase mărturii ale creației artiștilor anonimi ai epocii: fresce în culori vii, chipuri de ctitori, coloane și ornamente de piatră, case cu cerdac și coloane sculptate, odoare și cărți vechi.

Aș dori ca aceste rânduri să-i îndemne pe turiști să-și îndrepte pașii spre aceste meleaguri pitorești, unde au prilejul de a vizita Arnota cu mor-

mlatul lui Matei Basarab, peștera și cheile Bistriței cu micul schit ascuns în hruba muntelui, cheile Oltețului cu peștera Polovrnate. Pe aceste locuri au fost turnate secvențe din filmul românesc „Tudor” și fiecare dintre ele evocă pagini din trecutul poporului nostru.

Astăzi pe colinele din spatele mănăstirii Horezu se află o plantație de câteva zeci de hectare de castani cu fructe comestibile, așa cum se mai întâlnesc doar pe valea Cernei, lângă Băile Herculane. În toamna anului trecut s-a obținut o recoltă abundentă de castane, strinsă cu grijă de organele silvice.

Ion DOMRESCU
activist cultural
Cimpulung-Muscel

CÎT DUREAZĂ FULGERUL!

„Doresc să știu, dacă e posibil, cât timp durează fulgerul pe cer?”

Niculesa MITULESCU
Brlad

Răspunde GH. DIACONESCU, candidat în științe fizico-matematice, șeful secției Fizica atmosferei din Institutul meteorologic.

Desori auzim expresia „iute ca fulgerul”. Aceasta ar vrea să însemne „cea mai mare viteză” posibilă. Pînă s-a măsurat viteza luminii, fulgerul a deținut, pe bună dreptate, înfrățitarea.

Se știe că fulgerul este o descărcare electrică luminoasă ce se produce în nori. (Atunci cînd descărcarea se produce între nori și pămînt în spumele trăsnet. Descărcarea aceasta are viteza și durata limitată.

Fulgerul este format de fapt dintr-o serie de 1 pînă la 15 descărcări separate, care se succed la intervale atît de scurte, încît nu putem să le separăm cu ochiul liber și de aceea vedem o singură descărcare în zig-zag. Viteza acestor descărcări este de ordinul miilor de km/s pînă la câteva zeci de mii de km/s.

Pauzele dintre descărcări (pe care nu le putem distinge separat) sînt cuprinse în general între o sutime pînă la o zecime de secundă. Ansamblul acestor descărcări și pauze formează în un loc un singur „fulger” și durează ceva mai mult de o secundă.

Dacă uneori avem impresia că fulgerul a durat mai mult, aceasta se datorește faptului că retina ochiului păstrează mai mult timp imaginea fulgerului,

care se poate suprapune și peste imaginea altor fulgere, ceea ce creează impresia unui singur fenomen de mai lungă durată.

Uneori fulgerele se repetă destul de des. Vara, în norii de furtună, se pot observa circa 200 fulgere pe oră. În țările calde numărul lor poate trece de 1.000 într-un sfert de oră.

CEVA DESPRE
APA DISTILATĂ

„Există oare undeva pe glob apă distilată în stare naturală?”

Virgil VILCU
electrician
Lupeni

Răspunde conf. univ. VIRGIL HILT, de la Universitatea București.

Nu! Apele subterane ca și cele de suprafață (izvoarele, râurile, fluviile, lacurile) venind în contact cu diferite roci, cu substanțe minerale etc., pe care le dizolvă, sau venind în contact cu aerul din care absorb diferite microorganisme, praf etc. nu pot fi ape distilate. Nici măcar picătura de ploaie care se desprinde din nori nu este apă distilată, fiindcă pînă să ajungă la suprafața pămîntului ea se încarcă cu microorganisme, fire microscopice de praf etc.

Apa distilată se obține cu ajutorul anumitor aparate (alambicuri); în aceste aparate apa se fierbe, se evaporă, iar vaporii obținuți sînt transformați prin răcire în picături de apă care se adună într-un recipient ermetic închis. Aceasta este apa distilată.

CANALUL SUEZ

„În «Flacăra» nr. 23 am citit notele de călătorie intitulate «Aden—Bab el-Mandeb—Port Said». În legătură cu acest material aș dori să cunosc unele date mai importante despre Canalul Suez”.

Ion TERBEȘ
Turnu-Măgurele

Răspunde conf. univ. I. RADULESCU, de la Universitatea București.

Ideea unirii Mării Mediterane cu Marea Roșie a apărut încă din antichitate, cînd în Egipt s-au făcut încercări pentru stabilirea unei legături prin istmul Suez. Construcția unui canal navigabil între Nil și Marea Roșie a început pe vremea faraonului Necho (600 î.e.n.) și s-a terminat după mai bine de două secole, în timpul domniei lui Ptolemeu al II-lea. În anul 776 e.n. canalul a fost astupat din ordinul califului arab Mansur, întrucît diminuea importanța marelui oraș Damasc.

În a doua jumătate a secolului trecut (1839-1869), în noile condiții create de dezvoltarea comerțului mondial, o companie internațională își asomă sarcina realizării unei lucrări ce avea

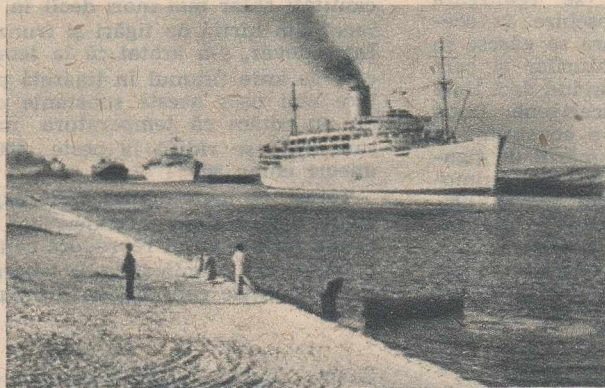
să-i aducă profituri uriașe: Canalul Suez — cea mai mare construcție hidrotehnică a secolului al XIX-lea.

Această importanță care navigabilă are o lungime totală de 161 km; lățimea, la suprafață, variază între 70 și 125 m, iar la fund — între 45 și 60 m; adîncimea este de 11 m.

La construcția canalului s-au folosit lacurile existente de-a lungul traseului său (Menzalah, Timzah și cele două lacuri Amare). Nu are ecluze, pentru că diferența dintre nivelul apelor Mării Mediterane și Mării Roșii este de numai 25 cm.

Circulația se face zi și noapte, iar malurile sînt luminate ca un bulevard. Trecerea prin canal a unui vas dura altădată 53 de ore; astăzi sînt suficiente 13-14 ore.

Suezul, care la 26 iulie 1956 a fost naționalizat de guvernul egiptean, este considerat drept unul din cele mai importante canale navigabile de pe glob, întrucît scurtează cu mii de kilometri drumul dintre porturile europene și cele de pe țărmurile oceanelor Indian și Pacific. O dată cu construcția sa a scăzut considerabil importanța pentru navigație a vechiului traseu maritim, mult mai lung, care ocupează continentul african.

DIN NOU DESPRE GRAFOLOGIE

În legătură cu articolul „Scrișul ascunde taine” apărut în nr. 15 la rubrica de față, cititorul nostru Ioan Petroșan din București ne-a trimis o scrisoare în care aduce o serie de date și precizări interesante și în același timp afirmă — între altele — că „prin studierea scrisului unui om se pot stabili toate calitățile și stările psihice ale autorului scrisului, trăsăturile caracterului și chiar aptitudinile extrem de complicate...” Pentru a răspunde dorinței tovarășului Petroșan de a veni asupra acestei probleme, ne-am adresat tovarășului dr. MIRCEA TEODORU, șeful laboratorului de psihologie de la Institutul de endocrinologie „C. I. Parhon” al Academiei R.P. Române, care ne-a precizat următoarele:

Ca în orice dispută în care se minimalizează sau se supra-apreciază un domeniu de manifestare umană, și în materie de grafologie adevărul stă la mijloc.

Aveți dreptate spunînd că grafologia nu este „o teorie”, după cum afirmă unii, ci o știință, — obiectul ei de studiu fiind un produs al activității omenești: scrișul, cu legile lui

proprii (Spatti L.: „Le leggi de la scrittura”; Prelat S.: „Les lois de l'écriture”).

Grafoscopia este o metodă în cadrul grafologiei — metodă care, aplicată în diverse domenii a dat naștere la grafoscopia judiciară, medicală ș.a. — domenii de care s-au preocupat o seamă de oameni celebri ca: Lombroso, Binet, Gh. Marinescu, acad. C. I. Parhon etc.

Pentru neropsihiatru scrișul în „șirmă ghimpată” este un semn al bolii lui Parkinson, iar cel „în oglindă”, semnul unor psihopații.

Scopia — sau observarea — nu este singura metodă aplicată la scriș. În ultimul timp, în scop de cercetare experimentală, au fost utilizate și aparate ca, de exemplu, grafograful, care înregistrează mișcările și presiunea în actul scrișului.

Ceea ce apare ca evident în grafologie și unui neșpecialist sînt anumite caracteristici ale scrișului legate de vîrstă, sex, cultură, și unele caracteristici psihologice ca: nervozitatea, oboseala, ritmul psihic creator, așa cum afirmă și psihologul Alfred Binet. Mai puțin evidente, mai discutabile sînt însă aprecierile asu-

pra caracterului, aptitudinilor, comportamentului — cercetate de Kleghes în „Graphologie” — aprecieri bazîndu-se de cele mai multe ori pe interpretări simbolice, fanteziste. Acest din urmă capitol a fost și cel mai speculat de „ghicitori” în ale scrișului în scopuri foarte puțin științifice.

POȘTA
NOASTRĂ

CONSTANTIN DIACONU, Baia de Arieș. Faptul că tov. Vali Niculescu din Ploiești, căruia i-aș scris la adresa ce și-a publicat-o în revista noastră, nu v-a răspuns, desigur că nu ne e pe plac. Dar ce putem face?

G. CRIVOI, Cimpulung-Muscel. În ce privește reclama făcută „Colecției școlarului”, adresată Editurii tineretului, București, raionul T. Vladimirescu, str. Ion Ghica 3. Cu privire la a doua problemă, adresați-vă Radio-televiziunii, raionul 16 Februrie, str. Nufierilor 62. Iar în ce privește defecțiunile tehnice ale stației de radiofrecvențe din Cimpulung, sesizați organele locale.

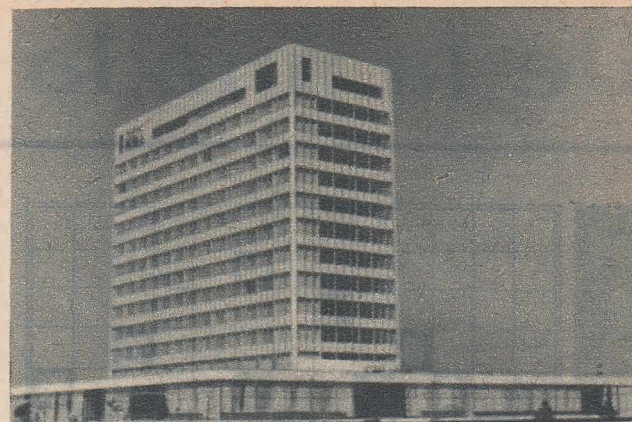
VALERIAN GH. POPA, Pietrari, Argeș. Nici noi nu cunoaștem cazul, așa că ne vedem în imposibilitate de a vă îndruma. Dacă nici almanahul respectiv nu dă mai multe date, măcar orașul unde trăiesc cele două gemene, cu atît mai puțin putem să știm noi.

D. CIUDIN, Crăcișoani, ra. Tg. Neamț. Este aproape imposibil să determini, fără a face o analiză de laborator, dacă un sortiment sau altul de miere de albine a fost falsificat, deoarece calitățile organoleptice ale mierii diferă de la un sortiment la altul. Astfel, mierea de salcîm este deschisă la culoare, albă sau alb-gălbui, e mai fluidă, nu cristalizează (nu se zaharisește), iar mirosul ei, specific de salcîm, este destul de slab și se pierde cu timpul, pe măsură ce se învechește. Mierea de tei e de culoare galbenă mai intensă, mirosul ei este foarte puternic și se menține multă vreme, iar după un timp se cristalizează. Mierea de floarea-soarelui este de culoare foarte închisă, cu miros mai slab, cristalizează foarte repede, cu cristale mari. Țineți apoi seama că albinele produc adesea mierea culegînd-o din nectarul a diferite specii de flori — deci că se pot produce amestecuri pe cale naturală — și veți înțelege și mai bine greutatea determinării calităților unui sortiment de miere numai prin simpla gustare. Doar o analiză de laborator poate stabili cu precizie dacă în miere s-au amestecat glucoză, sirop de zahăr sau alte substanțe străine.

M. PĂDURIOIU, Sibiu. Iată denumirile monedelor din țările europene (în ordinea alfabetică): Albania — lek; Andorra — peseta și francul francez; Austria — schilling; Belgia — franc; Bulgaria — leva; Cehoslovacia — korona (coroana); Danemarca — krone (coroana); Elveția — franc; Finlanda — marka (marca); Franța — franc; R.D. Germană — mark (marca); R.F. Germană — mark (marca); Grecia — dramma; Irlanda — pound (lira); Islanda — króna (coroana); Italia — lira; Iugoslavia — dinar; Liechtenstein — franc; Luxemburg — franc; Marea Britanie — pound (lira sterlină); Monaco — franc; Norvegia — krone (coroana); Olanda — florin; Polonia — zloty

Următorii cititori doresc să
corpondeze: Florin M. Boca, strungar, Hunedoara, bloc C.M.3, ap. 25: teme diverse; Ladislau Piroosky, profesor, Jimbolia, str. F. Koch 16, reg. Banat: ilustrate; Viorica Suciuc, studentă, Cluj, str. Cotică 8: cinema, muzică, ilustrate; Georgeta Orban, profesoară, Șc. de 8 ani, Boinești, ra. Oaș, reg. Maramureș: teme diverse; Liliiana Cercel, elevă, Giurgiu, str. Cucului 6: ilustrate; Vasile Bejenaru, impiegat de mișcare C.F.R., Caransebeș, Piața 23 August 8, ap. 7: muzică ușoară, ilustrate; Alex. Mihai, marinar, Mangalia, str. Oituz 10: teme diverse, ilustrate; Florica Katy Jdanov, București, str. Otavei 2, bloc VII, sc. 2, et. 3, ap. 36, ra. 23 August: literatură, cinema, muzică, ilustrate; Mircea Dumitru, mecanic, Medias, str. Fagului 9: teme diverse, ilustrate; Ion Ianoș, lăcătuș, Craiova, str. Mărășești 60: teme diverse, ilustrate; Ioana Nicu, profesoară, Șc. de 8 ani, Independența, ra. Călărăși, reg. București: teme diverse; Elena Caraculea, Canlia, ra. Băneasa, reg. Dobrogea: teme diverse; Dorina Andreescu, studentă, Iași, complexul studentesc, bloc M 3: teme diverse; Ilie Mișob, Vasile Beldiman și Nic. Ștefan, Șc. tehnică de maștri, Petroșani, str. Republicii 5: ilustrate; Ion Cupceac, funcționar, Siret, str. 9 mai 21, ra. Rădăuți: teme diverse, ilustrate; Elvira Omoșeanu, elevă, com. Lenzheim, 332, ra. Sînnicolau Mare, reg. Banat: ilustrate; Marcela Deliu, învățătoare, Șc. de 8 ani, Oancea, com. Romlau, ra. Brăila: teme diverse; Rely Pleșeriu, elevă, Alba Iulia, str. Semeniilor 32: ilustrate; Stoian Aneta, elevă, Brăila, str. Aba-

tor 3: literatură, cinema, ilustrate; Drăguș Galu, elev, Buzău, str. M. Viteazu 7, reg. Ploiești: ilustrate; Gh. Vasile, tehnician, Tulcea, str. Basarab 65: ilustrate; Florin Tudor, muncitor, București, str. 7 Noiembrie 53, ra. 1 Mai: ilustrate; Pamfil Dirjan, satul Răstolsul-Deșer, com. Agri, reg. Cluj: literatură, ilustrate; Ilie Dascălu și Ifrim Mocanu, Centrul școlar forestier Blaj, str. Dr. P. Groza 25: ilustrate; Ristia Munteanu, elevă, com. Grădinari, ra. Drăgășani, reg. Argeș: muzică ușoară, cinema, ilustrate; Jean Gilejko, Bilystok — Starosiela, ul. Olejniezaka 26, R.P. Polonă: filatelie, ilustrate (în rusă, polonă, cehă); Nica Gh. Vas, Pătrăuți de Sas, ra. Hliboca, Cernăuți, U.R.S.S.: teme diverse; Kazimir Sekolski, Lodz, ul. Wiekonskiego 8 m. 41, R.P. Polonă: filatelie, ilustrate; Grigori Narkowicz, Lodz, Snycewska 5/17, bl. 433—34, R.P. Polonă: filatelie, ilustrate (în polonă și rusă); Mircea Crăciun, șofer, Lugoj, str. Simion Bărnuțiu 55: sport, cinema, ilustrate; Natalia Dragomir, elevă, Ploiești, str. Păcurești 16: teme diverse; Constantin Rașiu, elev, com. Pomi, ra. Șomcuta Mare, reg. Maramureș: muzică, ilustrate; Liliica Moga, elevă, Iași, str. Păcurari 155: literatură, ilustrate, muzică; Șt. N. Cărbunaru, tehnician, Satu-Mare, str. Achim Andrei 12: literatură, cinema, sport, ilustrate; Nelu Cutus, tehnician, Satu-Mare, str. Decabal 15: literatură, cinema, sport, ilustrate; Marian Caraiman, maistru, Craiova, str. Breslei 131: teme diverse; Sandu Nicolae, elev, școala medie, Tîrnu-Șeș, reg. București: literatură, muzică, teatru, ilustrate; Emil Papamanole, București, Calea Griviței 206, bl. K. sc. A. et. VII, ap. 34, ra. Grivița roșie: muzică ușoară, ilustrate, sport.

Hotelul „Perla” de la Mamaia și-a redeschis porțile. (G. Mocanu Techirghiol)

Folcloristi de la Căminul cultural din Clocăști, Vatra-Dornel. (Dumitru Vințilă, Suceava)

(zlor); Portugalia — escudo; San Marino — lira; Spania — peseta; Suedia — krona (coroana); Ungaria — forint; U.R.S.S. — rubla; Vatican — lira.

NELLA ORBU, Bujor, reg. Galați. Următoarele filme se află în diferite faze de lucru la studioul cinematografic „București”: „Pădurea splinzurătorilor” după romanul lui Liviu Rebreanu, scenariul de Titus Popovici — regia Liviu Ciulei; „Titanic-Vals”, după piesa lui Tudor Mușatescu — regia Paul Călinescu; „Moment Caragiale”, după cinci schițe din creația marelui nostru clasic — regia Jean Georgescu; „Poiana soarelui” — regia Geo Saizescu și Cezar Grigoriu; „Neamul Șoimăreștilor”, după romanul lui Mihail Sadoveanu — regia Mircea Drăgan; „Sărutul de dimineață” după scenariul lui Al. Ivan Ghilia — regia Lucian Bratu; „De n-ar fi examenele...” — regia Gh. Vitandis; „Merii sălbatici” scenariul lui Vasile Rebreanu — regia Alecu Croitoru; „Soseaua Nordului”, după romanul lui Eugen Barbu — regia Mihaela Iulian; „Cartierul Veseliei”, după scenariul lui Ioan Grigorescu și Manole Marcus (care semnează și regia) și, în sfârșit, „La patru pași de infinit”, scenariul și regia de Francisc Munteanu.

V. SILVIAN

DRAGOSTEA VINE DIN SENIN

U r m a r e d i n p a g . 1 1

servau cum minuitește manetele, așteptând să treasă cu plăcere la cel dintâi duduit; aștepta și Silvia, cu ochii pe brațele lui volnice, arse de soare pe care jucau mușchii. Motorul dudui scuturându-se, Mihai îl ambrăie de două ori, copiii se traseră mai la o parte. Ea privea tot așa, ținând la brațele lui Mihai și în clipa în care mașina porni își ridică mina dreaptă și flutură un batic străveziu. Copiii țiuiră și Mihai se îmbătoșă pe tractor ca un victorios. Copiii se răspîndiră pe miriștea abia secerată, fata se aplice a ea după spice și părea și ea un copil, o fetiță cu ceva mai mare decât celelalte, surprinzător de proporționată pentru o fetiță. De câte ori se întorcea cu brazda și ajungea în dreptul copiilor, Mihai primea drept în față privirea ei senină, care izvoră ca din două globulele de cristal — sau așa i se părea lui că-s ochii acela luminoși cu priviri scinteietoare — și atunci el nu se mai putea stăpîni să nu zîmbească și să nu dea motorului gaz din plin, simțindu-l cum tremură sub el și zvîcnește ca un cal atins cu pîntenii. Copiii au străbătut miriștea în cinci-șase postețe, au făcut la capătul ogorului în drumeagul cu iarbă firavă, răscolită de tractoare, o grămăjoară de spice și s-au dus în altă parte, după mure, în timp ce soarele dat înspre oșină luneca sub o dungă de nori suri, ca după o placă de tablă aburită.

Și de atunci n-a mai văzut-o...

În seara zilei de 23 s-a organizat bal; fiind vremea muncilor, căci în acel an sărbătoarea căzuse într-o marți, tractoriștilor li s-a spus să nu se incurce la dans și petrecere căci, pentru ei, cea de-a doua zi a sărbătorii e zi de muncă. S-a dus și Mihai la bal, avînd în ochii împăienjeniți de emoție imaginea ce trecuse dimineața pe drum.

— Îmi permiți, tovarășă Silvia, un dans?
Ea venise mai tîrziu, după el, și, spre mirarea lui Mihai, o însoțea fratele lui Ion Pădurean, funcționar la statul raional. Ce căuta ei în sat, în acea zi, cînd la raion s-au organizat desigur atîtea petreceri, și venea la bal cu Silvia nu era greu de ghicit din care cauză Mihai se întunecă gîndindu-se că uite pentru cine se făcuse Silvia atît de frumoasă încă de cu dimineața și pentru cine își pusese acum o rochiță de mătase înflorată. Deci trecu o vreme pînă să se hotărăscă, dansă cu altele, își permise să bea o bere servită cu pleciciuni de Șurubescu și să-și încruciceze de cîteva ori privirile cu Silvia... Fata avea în ochi aceleași scinteieri de pe miriște și se părea că-și reține un zîmbet...

— Cu mare plăcere, surse ea și îndată după aceea, dansînd, adăugă: în chiar că îmi face plăcere.
— Serios? se miră Mihai simțînd că roșește.
— N-ai venit la serbarea școlară, murmură Silvia.
— V-am văzut de dimineață, trecînd.
— Poate de-ala n-ai venit...

— Am stat cu părinții; e sărbătoarea tatii, ei așa zice.

— Dansezi bine, îmi place.

— Să nu se supere tovarășul Pădurean.

— Nu-ți face griji.

În timpul celui de-al doilea dans:

— Am auzit că urmez în clasa a noua, la seral.

— Urmez.

— E greu?

— Cînd vrei ceva, nu-i greu. Depinde ce vrei.

— Dumeata ce vrei? Nu mă gîndesc numai la școală; așa, ce vrei dumeata în general. Îmi place să cunosc oameni hotărîți.

— Eu nu-s prea hotărît. În multe privințe-s nehotărît.

— Vrei să-mi spui în care ești?

— De-o pildă, eram hotărît să dansez cu cineva astăzi.

— Și s-a rezolvat?

Zîmbetul ei i se păru ironic și în același timp încurajator.

— Aș putea zice că da... Dacă mai dansăm o dată.

— Acest „dacă” nu-mi place, trebuia să spui ferm.

— Spun...

Amîndoi observară că Pădurean îl urmărea cu atenție; acesta, la fel de negricios ca și fratele lui, instructorul, dar nu atît de volnic, mai subțire și mai înalt, se prefăcea că discută cu unul și cu altul, își găsea de lucru la bufetul lui Șurubescu, organizat ad-hoc pe niște mese șubrede înconjurate cu lazi goale, în aer liber, căci se dansa în curtea căminului cultural, pe sub niște panglică de hîrtie creponată agățate de la peretele clădirii la șirul de salcîmi din spatele ei. Era o seară splendidă, plină de stele, reavănă, numai potrivită pentru dans. În jurul celor două becuri alimentare de generatorul aparatului de proiectie jucau puzderie de gize...

La al treilea dans între Mihai și Silvia, după un timp, Iluță Pădurean îi ceru voie lui Mihai. Silvia fu surprinsă, obiceiul de-a se lua fetele din dans a început să dispară, așa că, după cum observă Mihai, nu vorbea decît în monosilabe cu Ilie, nu-l privea și nu se lăsa cuprinsă mai mult decît normal oricît încercase partenerul s-o aducă înspre el. În schimb, Mihai simțea cum îl căută cu ochii pe el, pe deasupra umărului lui Ilie. „Da, își zise Mihai, e o fată de toată frumusețea. De mai vine o dată la joc, o țin eu cum îmi place și-i spun că... uite, ce-aș putea să-i spun? Că m-aș vrea cu dînsa într-un dans nesfîrșit, să mă învîrte pînă ameteș, s-o simt cum se zbate între palmele mele, sprintenă și mlădioasă ca o nuia... Ori să-i spun că azi dimineață am rămas ca împletit, cred că totul din mine înghețase de bucurie, numai înima era să-mi sară din piept. Oare ce-ar zice dacă i-aș spune că-mi place nu numai

s-o privesc, dar și să știu că există și că lumea, dacă-i frumoasă, numai din cauză că ea trăiește în lume e frumoasă... și de cînd mă uit la lume prin fereastra asta totul e altfel, mai altfel decît înainte, și oamenii, și frunzele, și suflarea vîntului, și țîrîitul gîzelor... Ochiul îi scînteiază și în cap îi umblă ameteții... Se simte ușor, ca și cum n-ar mai călca pe pămînt, dar atît de puternic, că ar fi în stare să ridice pămîntul într-o mîină...

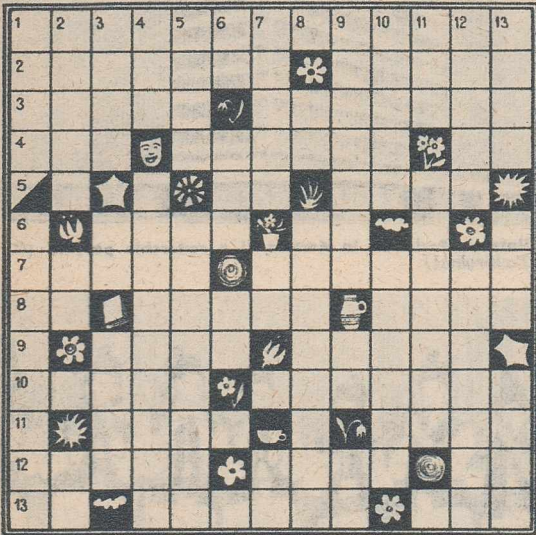
La plecare Silvia i-a spus așa, într-o doară: „Mai stai, vecine, sau vii, că mîine-i zor mare la cîmp”. Iluță n-avea ce să zică, într-adevăr cei doi erau vecini nu prea depărtați, așa că au luat-o pe fată între ei s-o conducă. În dreptul casei lui Zaharie, fata vorbea ceva despre școală și-i vorbea lui Mihai, arătînd în felul acesta că n-are rost să se oprească, vine el înapoi și singur... În poartă la gazda ei le-a spus amîndurora bună seara și i-a lăsat în drum, sub stelele strălucitoare, mai puștii și mai străînii unii de altul decît își închipuiseră — sau poate nu-și închipuiseră — că poate fi cineva...

Din acea zi relațiile dintre Ion Pădurean și Mihai se înăspriară, fără ciocniri, e adevărat, dar Mihai știa de ce pe arăturile făcute de el brigadierii și președintele Savu și uneori Pădurean stăruiau mai mult. Se bucură deci, în plus, atunci cînd ieșise pe-a lui Zaharie disputa cu privire la împărțirea grîului pentru foștii întovărășiți, intrați cu toții, primăvara, în colectiv. În el cînta dragostea ca o mierlă. În mine cîntă toate acum, ca o orchestră, și mi se pare că tu o dirijezi, îl copleșii ea... Și se sărutară pentru prima oară. Iar ca să nu intre prea devreme în povești, se hotărîră să învețe matematica împreună.

Acum a sosit vremea să cumpere verighete. Mihai a luat o primă frumoasă pe trimestrul ultim al anului, iar colo, după ce dă primăvara, or să facă nuntă. Ar fi frumos în mai, opina Silvia, totu-i înflorit, viața proaspătă, reînnoită, pură, ca simțirea lor tînără și dulce. Și ar vrea o nuntă măreață, cu invitați mulți, la mese întinse prin curte, cu lăutari să cînte fără oprire, iar ei doi să treacă pe sub pomii înfloriți, să se așeze în iarba crudă și să viseze împreună în timp ce la mese nuntășii să facă larmă, să petreacă plină-ultare de sine și să le ureze zgomotos atîta fericire încît să răsune satul... Iar satul să fie foarte surprins auzînd dintr-o dată că învățătoarea Ciobanu s-a logodit cu Mihai, să se întrebare nedumerit: „Cum, doamne?”, să presupună tot ce le va trece prin cap, colegile și colegii să se bulucească peste ea cu felicitări, iar ei doi să răspundă mirărilor și întrebărilor ținîndu-se de mîină... „Eu, atunci, îmi voi petrece mîna uite-așa pe după gîtul tău, m-oi înălța pe virfurii și te-oi săruta aici, chiar aici” — și-l împunse cu degetul ei subțire în obraz.

De la una la alta

FLORI

ORIZONTAL: 1) Cîntec în temă de Temistocle Popa (3 cuv.). 2) „Dăruții iubitelor la-lele” de Sandier — Frumoasă floare albă, înrudită cu nufărul. 3) Plantă erbacee, ale cărei flori și frunze amăruie servesc la prepararea unei apreciate băuturi de... mai — „...pămîntului”, volum în proză de Zaharia Stancu. 4) Posedă — Autorul piesei „Ferestre deschise” — La orhidee! 5) Servește! — Artistă a poporului, cunoscută interpretă de române. 6) Grătiose flori albe, de obicei băchet de mireasă — Întrebare. 7) Ca pelinul (pl.) — Plantă ornamentală cu flori albe sau roșii. 8) Rea! — Autorul balletului „Floarea roșie” — Plantă erbacee cu flori galbene. 9) Corabie (inv.) — „In floarea vieții” de Anatole France și „Laleaua neagră” de Alexandre Dumas. 10) Zeița florilor, iubită de Zefir — Cartier bucureștean. 11) Florile de gheață — Popor antic. 12) Autorul piesei „Cînd au plecat cocorii” — Manual — Cutie! 13) Sătura... trandafirului — Floare rară — Din cristal, porțelan

sau argilă, e menit să păstreze frăgezimea florilor.

VERTICAL: 1) Autorul cîntecului „Lalele” — Floarea cîntăre de H. Mălineanu. 2) „Fata cu garoafe” și „Cavalerul rozelor” — Un mac, fără codiță! — Teapă. 3) Iezme — La fel — ...Demetriad, autorul cîntecului „O floare de salcim”. 4) Măsuri pe ogor — Floarea lui... Faust. 5) Frate mai mare — Floarea din titlul unei cunoscute opere de J. Strauss. 6) Ape! — Producătoare de vin — Are flori... dar cusute. 7) Un arbust, din a cărui sămînță se prepară o delicioasă băutoră caldă — Pronume — Calciu. 8) Curele! — Floare la ureche. 9) Fata din... temă — In floare! — Soare. 10) Autor dramatic spaniol — Personaj mitologic care a dat numele său unei specii erbacee cu flori albe sau galbene, 11) Rîu în Africa — Flori albastre violet — cu proprietăți farmaceutice (sing.). 12) Stor — Floare mult căutată de albine. 13) A pictat plîza „In grădina” — Arbust cu flori albe și fructe comestibile — Floarea ochilor.

Aneta BARTOLOMEU

Sorin STATI

EDUCAȚIE PENTRU TOATE VÂRSTELE În primii ani de viață (IV). Scara cu patru trepte

În cele ce urmează am să vă povestesc cum a urcat Dănuț, cu ajutorul Sandei, o scară minunată cu patru trepte și cum, pășind pe a patra, a devenit stăpîn peste cuvinte.

PRIMA TREAPTĂ a urcat-o bălătu în a patra sau a cincea lună de viață. Pe atunci începuse să cunoască destul de bine obiectele, să descrie gesturile celor din jur și cînd toate acestea apăreau în calea lui, răspundea fiecăruia: deschidea, de exemplu, ochii mari cînd suna clopotelul, întindea mina după ursulețul de catifea, împingea nemulțumit acea linguriță care de obicei îi purta spre buze medicamentele. Desigur, nu putea încă vorbi, dar știa să reacționeze diferit la vederea multor obiecte din lumea înconjurătoare, pentru că Sanda îi făcuse mereu cunoștință cu ele. Ar fi vrut să le numească, dar nu venise încă timpul. Învăță însă să recunoască fiecare dintre aceste obiecte, arătîndu-i atunci cînd Sanda îi numea. Urcînd astfel pe a DOUA TREAPTĂ el știu să răspundă cu o acțiune directă cuvîntelor Sandei.

— Unde-i ursulețul, Dănuț?... ursulețul... adu-mi

ursulețul, cerea Sanda. Dă mamei lingurița... nu cana... lingurița. Hai la iepuraș! Uite haina... nu ciorapii... haina. Erau, sub forma unor jocuri vesele, adevărate lecții minuscule. Și Dănuț, deși nu putea rosti încă respectivele cuvinte, se pricepu, treptat, să identifice obiectele pe care aceste cuvinte le numeau.

În a doua jumătate a primului său an, Dănuț a cunoscut nenumărate variații pe această temă.

Dar de la finele acestui prim an, atît de bogat în feburile întîmplării, și pînă la jumătatea celui de al doilea, jocul s-a întors pe dos: acum, la cererea Sandei, bălătu avea de potrivit cuvintele la obiecte și situații, spunîndu-le pe nume. El urcă astfel a TREIA TREAPTĂ, la înălțimea căreia, o dată cu posibilitatea de a rosti, descoperi cele mai pasionante jucării: cuvintele. Este drept că multe erau încă rodul unei semantici proprii. Numai zece sau cincisprezece erau cuvinte adevărate. Totuși, Dănuț putea acum rosti cuvinte.

În sfîrșit, în al doilea an de viață, Dănuț urca tri-

Povestea vorbei

CELE ȘAPTE NOTE MUZICALE

Cum se explică cele șapte denumiri ale notelor unei game? Oare silabele do, re, mi, fa, sol, la și si au mai avut cîndva și alt înțeles decît cel actual?

Pentru a răspunde la aceste întrebări, va trebui să amintim mai întîi că primul sistem european de notare a sunetelor — cel grecesc — folosea literele alfabetului. Cu timpul, semnele grecești au fost înlocuite cu literele alfabetului latin: sunetul însemnat cu A corespunde notei la, B corespunde cu si bemol, C cu do și așa mai departe.

În secolul al XI-lea, italianul Guido d'Arezzo a avut ideea să recurgă la alt sistem de denumire a sunetelor, pornind de la niște cuvinte sau fragmente de cuvinte latinești. El a luat textul latin al unui imn religios și l-a pus pe muzică, în așa fel încît melodia fiecărui vers să înceapă cu o notă mai sus decît versul precedent.

Primul vers al imnului începea cu cuvîntul ut (= ca să); acesta a devenit numele notei de la începutul scării muzicale (înlocuit ulterior cu do). Următoarele cinci rînduri ale textului începeau cu cuvintele: resonare... mira... famuli... solve... labi...

Teoreticianul italian a tăiat prima silabă a acestor cuvinte și a numit cu ea sunetele care se succedau după ut: așa s-au născut re, mi, fa, sol și la.

Al șaptelea vers cuprindea numai două cuvinte (Sanctae Johannes); imbinînd literele lor inițiale (S și J), Guido d'Arezzo a inventat numele ultimei note a scării muzicale, si.

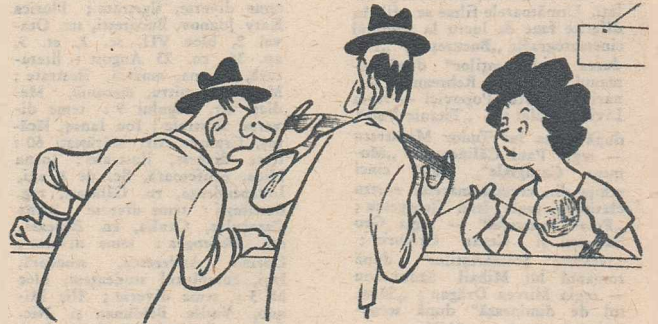
umfător **ULTIMA DIN CELE PATRU TREPTE.** La cuvintele celor din jur. el răspunde firesc, folosind alte cuvinte oriînduite în mici propoziții. Cuvintele stăteau față în față cu alte cuvinte și imixtiunea directă a obiectelor n-a mai fost neapărat necesară dialogului. Cele cincisprezece cuvinte de la jumătatea celui de al doilea an s-au făcut, spre sfîrșitul lui, trei sute, care-i stăteau la îndemînă pentru a-i face cunoscute opiniile.

— Firește, spunea Sanda, fiecare copil are la naștere tot ce-i trebuie pentru a putea vorbi: creier, laringe, faringe și așa mai departe. Presupune însă că l-aș fi pierdut pe Dănuț într-o pădure și l-aș fi crescut lupul sau că l-aș fi lăsat singur și l-aș fi vorbit o dată pe an. Cum s-ar fi descurcat spontaneitatea „mamei naturi” în situația asta? Învățarea limbajului necesită o imitare organizată a celor auzite de la adulți, adică educație.

Din camera lui, dialogul lui Dănuț cu ursulețul vine ca o confirmare a acestei aserțiuni.

Sen ALEXANDRU

UMOR

— Ce-nseamnă asta!! Eu sînt grăbit...
— Îmi pare rău, dar ce să faci! Dumnealui... era tînărul!

— Vai, tu, ce bine ai făcut ai m-al sunat! Sînt atît de singur...

— E închis tovarășe, e în inventari!
— Ah, scuzați-mă! Credeam că e soția mea aici!...

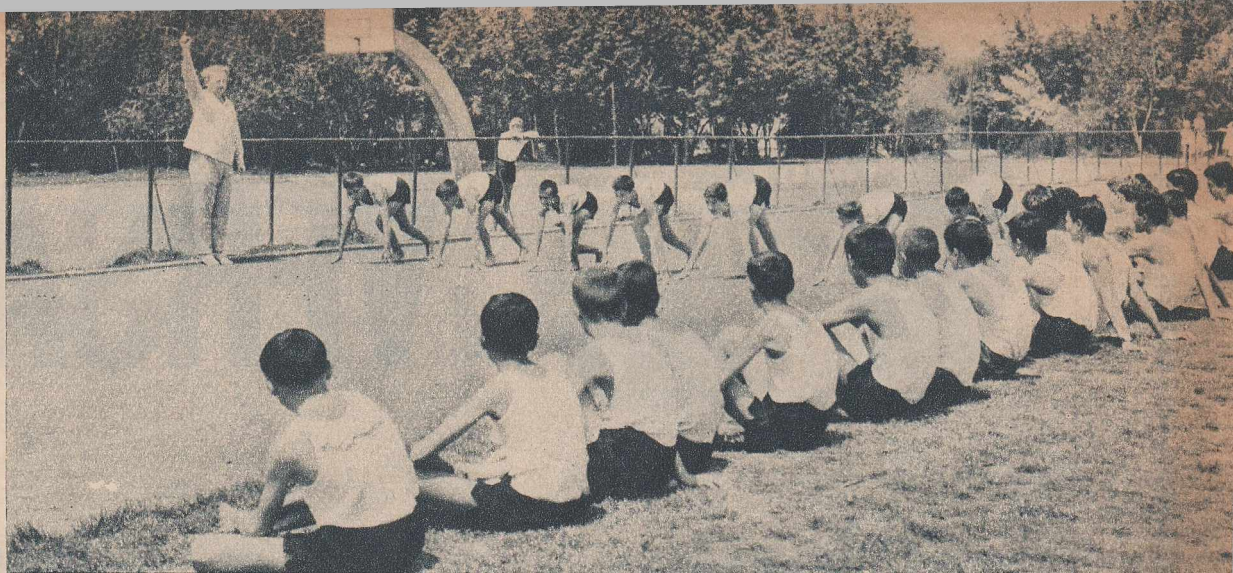
Rik AUERBACH

Fără cuvinte.

„L'Espresso”

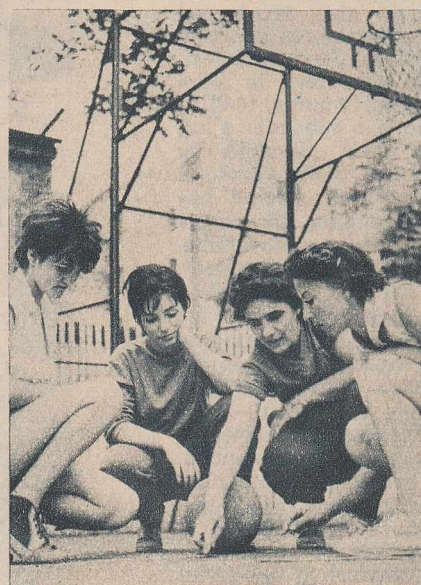
Toate sporturile

1

2

3

4

Încă din primele zile ale lui martie, tineretul din patria noastră se află antrenat în cea mai mare competiție sportivă internă a anului 1964 — Spartachiada republicană. Prin această întrecere sportivă, de proporții neobișnuite, întreaga mișcare sportivă de la noi întâmpină cea de-a 20-a aniversare a Eliberării.

Așa cum s-a preconizat, prima ediție a Spartachiadei republicane are menirea să cuprindă într-o activitate sportivă organizată mase largi de oameni ai muncii, întregul tineret. Este vorba de o competiție la îndemâna atât a celor care fac primii pași în sport cât și a sportivilor cu o pregătire mai avansată, la nivel de performanță. Impletirea aceasta a activității sportive de masă cu cea de performanță, într-o singură competiție, a contribuit la atragerea în însuflețitele întreceri ale Spartachiadei republicane a unui număr impresionant de iubitori ai sportului, la realizarea unui bilanț strălucit, de ordinul milioanei de participanți, a zeci de mii de antrenori, instructori sportivi etc., la ridicarea calitativă a sportului românesc.

Marea competiție a anului 1964 — anul XX — a fost primită pretutindeni sărbătorite. Participanții la competiție își măsoară forțele pe terenurile de volei, fotbal, handbal, pe piste de alergări, la sectoarele de aruncări sau sărituri, în sălile de gimnastică, pe culoarele bazinelor. Competiția este deschisă amatorilor de box, lupte, haltere, ciclism, popice, șah, tir, turism, tenis de masă etc. Așadar o gamă bogată de ramuri sportive, pe măsura preferințelor, a aptitudinilor fiecăruia. La capătul întrecerilor, cei mai buni vor cuceri titlurile de campioni ai Spartachiadei republicane, iar la unele ramuri sportive, în același timp, titlurile de campioni ai țării.

În multe asociații sportive Spartachiada este însoțită cu diverse manifestări cultural-artis-

tice, cu jocuri distractive; prin urmare, un prilej binevenit de destindere, de odihnă activă.

Prima ediție a Spartachiadei republicane a deschis perspectiva unei întreceri de mare anvergură care se va încheia cu prilejul marii sărbători naționale a poporului nostru — ziua de 23 August.

Iată și câteva imagini fotografice luate la diverse manifestări ale marii competiții sportive:

1—2. La școala profesională a uzinelor 23 August s-a format de-a lungul anilor o frumoasă tradiție din participarea în masă a elevilor la activitatea sportivă. În școala aceasta au crescut asemenea sportivi fruntași ca: atletul Gheorghe Zamfirescu, fotbalistii Kozska și Datcu, canotorul Ivănescu și alții. Iată acum, actuala generație participând pe terenurile de sport la însuflețitele întreceri ale Spartachiadei.

3. Asociația sportivă Proiectantul, cuprinzând pe salariații mai multor institute de proiectare, a antrenat la întrecerile Spartachiadei nu mai puțin de 1.432 de tineri și tinere arhitecți, proiectanți, desenatori tehnici etc. În fotografie: antrenarea Cornelia Tipărescu explică unui grup de voleibaliste o schemă tactică.

4. Și la uzina Electronica s-au obținut frumoase rezultate în desfășurarea de pînă acum a concursurilor Spartachiadei. În afară de disciplinele sportive mai larg răspindite ca volei, fotbal, atletism etc. aici se practică și turism, alpinism, motociclism și — precum se vede în fotografie — popice.

CUPA REVISTEI „FLACĂRA“

ÎNAINTEA ULTIMEI ETAPE

Cîștigătoarea cupei oferită de revista noastră pentru cea mai bună comportare în meciurile jucate în deplasare este cunoscută la ora aceasta, indiferent de rezultatele din ultima etapă și meciurile restanță. Este vorba de echipa **Dinamo** din București, viitoarea campioană a țării. Cea de-a doua clasată, **Rapid**, după ce a concurat serios pe lider, a trebuit să se resemneze încă din etapa trecută. **Steaua**, cea de-a treia clasată, după câteva eșecuri în serie, culminînd cu neașteptatul 0—4 de la Arad, a rămas la o considerabilă diferență de puncte față de prima clasată. Din evenimentele etapei de duminică trecută mai remarcăm frumoasa comportare în deplasare a echipei **Crișul** (3:0 cu **Siderurgistul** la Galați) care i-a adus locul 8 în clasamentul general și locul 6 în clasamentul cupei noastre.

Iată acum și clasamentul acestei cupe înainte a ultimei etape a campionatului republican din acest an (fără meciurile restanță jucate la 2 iulie).

1) Dinamo *)	13	8	2	3	23	: 12	18
2) Rapid	12	6	3	3	17	: 15	15
3) Steaua *)	13	5	1	7	22	: 26	11
4) Steagul roșu	12	3	4	5	10	: 20	10
5) Progresul	12	3	3	6	14	: 24	9
6) Crișul *)	13	3	2	8	13	: 30	8
7) Farul *)	13	3	1	9	8	: 25	7
8) U.T.A.	12	1	3	8	8	: 30	5
9) Petrolul	11	1	2	8	7	: 11	4
10) Siderurgistul *)	13	2	0	11	11	: 38	4
11) Știința Cluj *)	13	1	1	11	8	: 27	3
12) Dinamo Pitești	11	0	3	8	5	: 20	3
13) Știința Timiș.	12	0	2	10	4	: 27	2
14) C.S.M.S. *)	13	0	1	12	10	: 35	1

*) Nu mai pot acumula puncte deoarece au epuizat meciurile în deplasare.

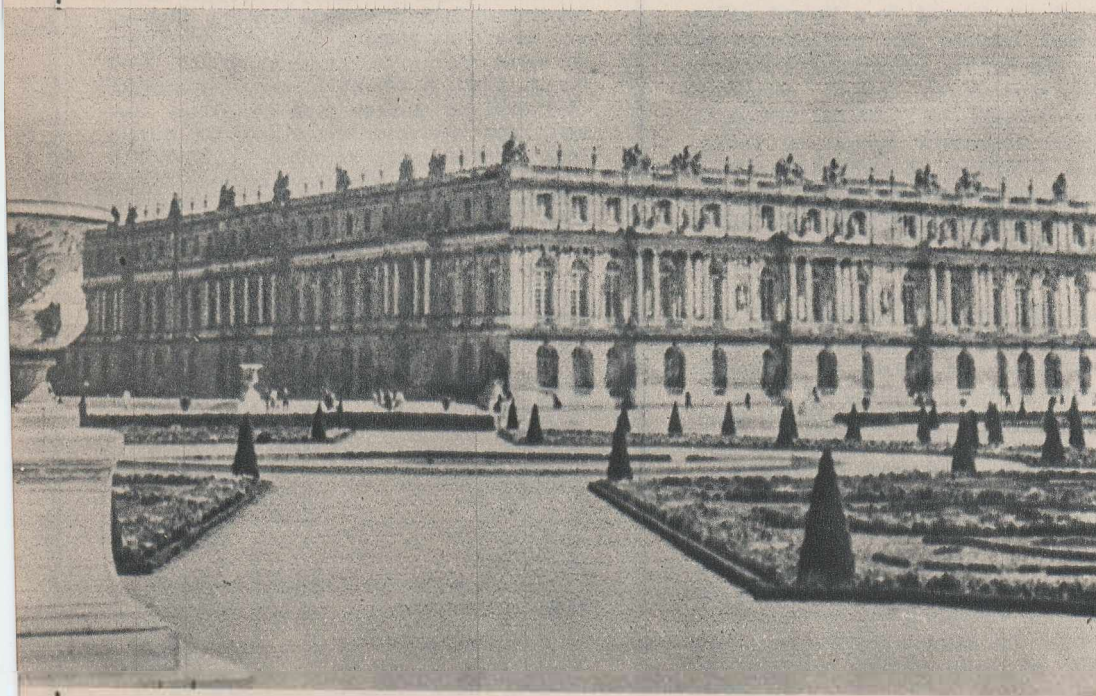

VERSAILLES

„Aici e atât de curat, încât probabil că peste noapte trotuarele sînt făcute sul și băgate într-o ladă”. Aprecierea aparține unui personaj din piesa lui Jacques Deval, „Venus din Milo”, și se referă la Versailles. Într-adevăr, deși la numai 18 kilometri de Paris și practic o suburbie a lui, Versailles-ul pare o greță olandeză pe tulpina capitalei franceze. N-am văzut, ca în țara lalelelor, gospodinele frecînd pavajul cu peria, apă și săpun, dar rezultatul e același : o strălucitoare curățenie.

Cînd Ludovic al XIII-lea l-a cumpărat, în urmă cu aproape 350 de ani, Versailles era un sătuc mizer, cu cocioabe de lut locuite de țărani infomețați. Azi e un oraș elegant, populat de aproape o sută de mii de oameni, printre care numeroase văduve bogate, speriate de clocotul Parisului, și oameni de afaceri astenizați de vulețul surd și perpetuu al metropolei. Înainte cu secole el a fost reședința ultimilor Bourboni, înflorînd sub razele Regelui Soare. La porunca lui Ludovic al XIV-lea, arhitecții Le Vau și Jules Hardouin-Mansard au transformat modestul pavilion de vînătoare al lui Ludovic al XIII-lea într-un palat care a stîrnit invidia tuturor suveranilor epocii și a rămas pînă azi una din cele mai prețioase bijuterii arhitectonice ale omenirii. Demonstrînd că frunza și gazonul sînt și ele materiale de construcție, Le Nôtre a încins clădirea cu un parc ale cărui proporții și armonii umbresc uneori pe cele ale palatului. Ale palatelor, ar trebui să spunem, deoarece în cuprinsul lui se află și cele două Trianonuri, din care cel „mic” nu e mic decît în raport cu cel mare.

Fațadă a Palatului Versailles.

Parcul palatului este ornat de numeroase statui.

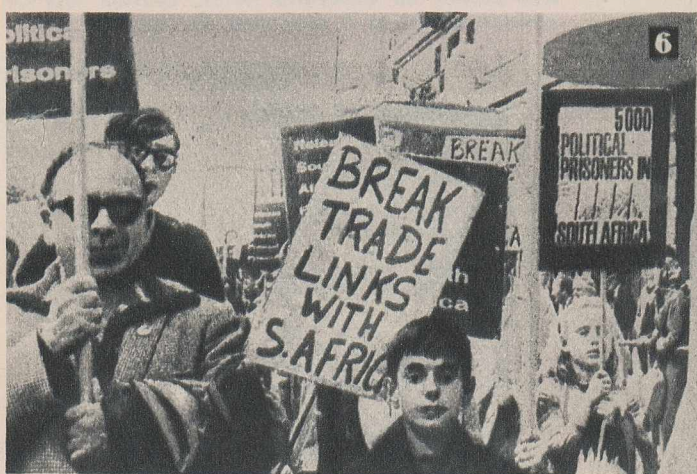
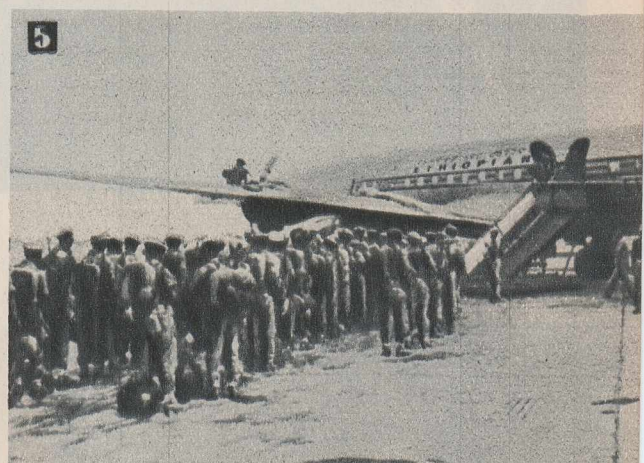
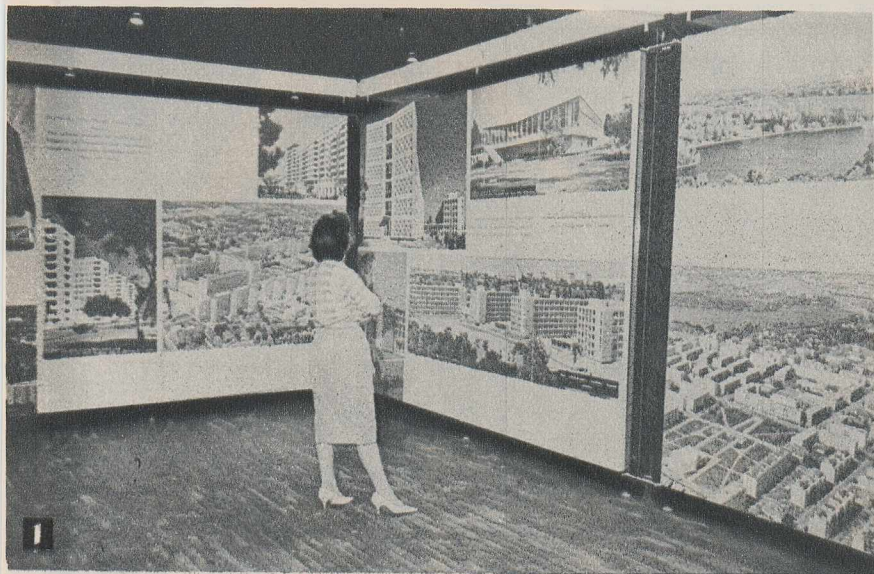
Istoria impregnează, ca un mortar, zidurile palatului principal. Iată-te în Sala Oglinzilor : în locul imaginii tale reflectate în zeci de exemplare de lăcuț pece al sticlei căpțușite cu mercur, ochii stăruie să vadă fantomele celor care s-au

perindat aici în culmea mării lor. Wilhelm I al Prusiei, care la 18 ianuarie 1871 s-a încoronat aici ca împărat al Germaniei... Auguste Thiers, care, cîteva luni mai tîrziu, a stabilit de aici, ca șef al guvernului contrarevoluționar francez, planurile de înăbușire în sînge a Comunei... „Tigrul” Clémenceau, care, la 28 iunie 1919, a dictat aici condițiile tratatului de pace de după primul război mondial nu numai unei Germanii înfrînte, ci și unor aliați nu tocmai convingși... Uniformele „feldgrau” ale ocupanților hitleriști care, între 1940 și 1944, au tropăit pe parchetele lucioase întrebîndu-se dacă nu ar fi cazul să demonteze o oglindă-două, ca pradă de război...

Prezentul valorifică cu pricepere și inteligență moștenirea trecutului. Unul din cele mai impresionante spectacole la care am asistat vreodată e cel numit „Sunet și lumină”. Personajele lui sînt pietrele clădirilor, marmura statuiilor, broderia de fier forjat a porților, coloanele lichide ale fîntînii arteziene — toate scaldate în lumina violentă sau subtilă a reflectoarelor și acompaniate de vocile marilor actori care recită pasaje din operele lui Corneille, Racine sau Molière, scriitori ai secolului de aur versaillez.

Uitați sînt și Wilhelm, și Thiers, și alții. Rămîne numai măreția Versailles-ului, veșnica, inalienabila măreție a geniului francez.

Nicolae MINEL

① Aspect din expoziția „Arhitectura în R.P. Română” deschisă recent la Washington.

② Spectacolele prezentate de ansamblul „Rapsodia română” la Köstritz Bad și în alte localități ale R.D. Germane s-au bucurat de același succes ca și în Franța, Belgia, Olanda, R.F. Germană.

③ Sediul agenției O.N.T. Carpați din capitala Austriei — Viena — inaugurat de curând.

④ Pentru a cincea oară a plecat pe urmele exploratorului Raymond Mauffrais, dispărut în jungla din Mato Grosso (Brazilia), Mauffrais-tatăl. În fotografie: la Paris, în gară, înainte de a porni în această nouă călătorie.

⑤ Trupe etiopiene, din forța O.N.U. pentru Congo, se imbarcă pe aeroportul Elisabethville, pentru a se înapoi în patrie. Retragera ultimelor unități ale „căștilor albastre” — sosite în Congo în

urmă cu patru ani, când în această țară, care abia își dobândise independența, începuse să domnească haosul — nu coincide însă cu realizarea unei stabilități pe planul politicii interne din Congo.

⑥ Demonstrație pe străzile Londrei în semn de protest împotriva înscenării judiciare de la Pretoria. „Să se rupă relațiile comerciale cu Africa de Sud”, „Să fie eliberați deținuții politici sud-africani”, „5.000 de prizonieri politici în Africa de Sud” scrie pe pancartele purtate de demonstrații.

⑦ La Tokio a avut loc conferința tripartită în problema malayeză între președintele Indoneziei, Sukarno (al doilea din stânga), președintele Filipinelor (la mijloc, în centru) și primul ministru al Federației Malayeze, Abdul Rahman (al doilea din dreapta). După cum au transmis agențiile de presă, adoptarea unor măsuri concrete de soluționare a crizei rămâne încă incertă.

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Școlii 1, raionul 30 Decembrie.

Căsuța poștală 3507, Of. 33. Telefon 17.60.10 — Int. 1746.

ABONAMENTE la toate oficiile poștale, la factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții.

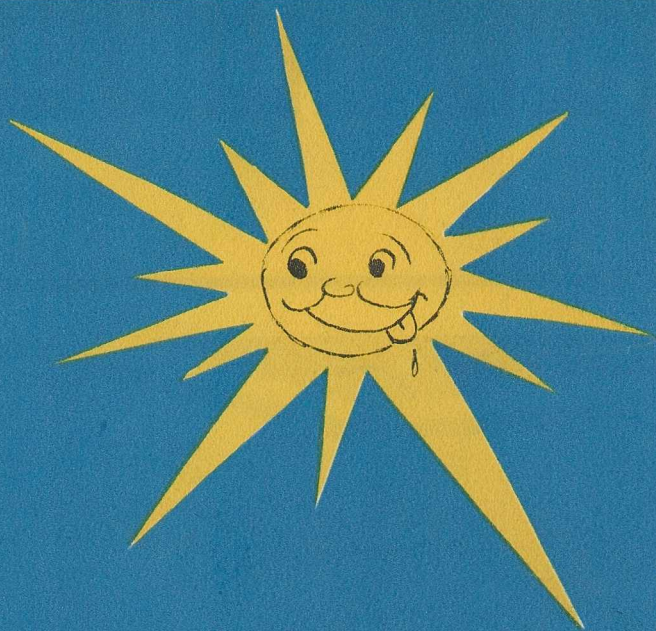
TARIF DE ABONAMENTE: 3 luni — 26 lei; 6 luni — 52 lei; un an — 104 lei.

PREȚUL REVISTEI: 3 LEI.

TIPARUL executat la Combinatul poligrafic „Casa Școlii”.

MACHETA: Vlad Mușatescu.

**ÎN CURÎND
UN NOU PRODUS ROMÎNESC**

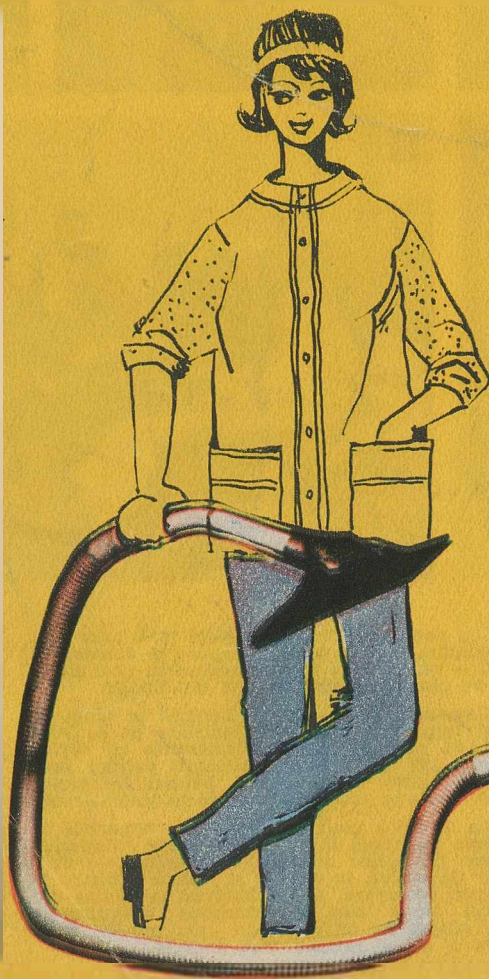

Bere tip

P O R T E R

Berea de tip Porter, de culoare brună, obținută din mai multe feluri de malț, are un extract ridicat în mustul inițial un conținut bogat de hamel și alcool.

UN PRODUS AL „FABRICII DE BERE GRIVIȚA”-BUCUREȘTI

I.I.S. „Electromotor”-Timișoara vă recomandă aspiratorul de praf „Record”, realizat cu caracteristici tehnice superioare. Are putere de absorbire mare, consum mic de energie electrică și este ușor de mînut.

Aspiratorul are următoarele accesorii :

- Pulverizator pentru stropirea florilor.
- Perie pentru curățarea tapiseriilor.
- Perie pentru curățarea mobilei lustruite.
- Două duze late pentru absorbirea prafului din paltoane, draperii și covoare.
- Duză îngustă pentru curățarea prafului de pe radiatoarele caloriferelor.

